

DOMOLJUB

Izhaia vsak četrtek. Cena mu je
3 K na leto. (Za Nemčijo 4 K. za
Ameriko in druge tuge države 6 K.)
— Posamezne številke se prodajajo
po 10 vinarjev.

S prilogama:
„Naš kmečki dom“ in „Naša gospodinja“.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvo
„Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva
ulica. Naročnina, reklamacije in in-
serati pa: Upravnštvo „Domoljuba“. —
Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Štev. 9.

V Ljubljani, dne 4. marca 1915.

Leto XXVIII.

Po zapisovanju žita in moke.

Prošle dni so popisovali po celi državi, koliko žita in moke je še v zalogi. Ne samo mokarji, trgovci, mlinarji, peki, marveč vsaka družina ploh je morala povedati, koliko žita ali moke ima. Za to-le gre: Na Ogrskem, kjer se še danes neovirano nobi povsod belega kruha in kjer ne velja ukaz, da se sme k večjemu pollico pšenične moke uživati v kruhu, je pravzaprav nič več žita ne proda k tam. Že kupljene vagone je zaplenila vojska, zadnje čase tudi državna blast, in sicer v velikih množinah. Ogrska vlada pravi, da ne pusti žita k tam, dokler ne doženemo, koliko ga mamo še sami, in se potlej more izračunati, koliko ga za največjo silo še potrebujemo. Zato je bilo treba tega popisovanja, ki bi bilo mnogo boljše, to bi se bilo zvršilo že pred nekaj meseci.

Po toči ne pomaga zvoniti. Mi se lahko sklicujemo, da smo o pravem času opozorili naše ljudstvo, da bo trda kruh in moko, in po prizadevanju naših zastopnikov, ob krepkem sodelovanju Zadružne in Gospodarske zveze se nam je tudi posrečilo, kakih 300agonov žita (pšenice in koruze) dobiti še ob neprevelikih cenah z Ogrskega in jih razprodati. Ljudje pa splošno niso verjeli, da je treba skrbeti za bočnost. Dali so se zapeljati neumnim menjam, ki imajo žalibog največ besed te takrat, kadar jih je najmanj treba. Danes so vsi tisti, ki so ubogali naš pasvet, hvaležni; drugi pa stokajo in ožijo, kaj bo.

Pomisliti moramo, da imamo v naši državni polovici več dežel, ki žita

takorekoč nič ne pridelajo. Sem spadajo Dalmacija, Istra, Tirolsko, Predarlsko. Gališko-rusinski pridelki so bili uničeni, tam se tudi velik del zemlje ne bo mogel spomladis obdelati. Na Predarlskem uživajo že par tednov le koruzno moko; tudi otrobi se že märsikje, na primer v Šleziji, mešajo kruhu.

Na Ogrskem je bila lanska koruza letina zelo dobra. Piše se, — seveda se ne more dokazati, da bi bilo tako pisanje popolnoma gotovo — da imajo tam še nad 50 milijonov kvintalov koruze. Kakih 9 do 10 milijonov kvintalov so jo vsako leto prodali k nam; ostalo so pa porabili večinoma sami za krmo; ljudje užijajo na Ogrskem redno samo 2 do 3 milijone kvintalov. Potemtakem se bo dalo koruze dobiti, seveda po precejšnjih cenah. Koliko, pač ne vemo. Če bi imelo zmanjkovati hrane za naše ljudstvo, je pač bolje, da tudi na Ogrskem prepovedo koruzo za krmljenje, kakor so jo že na Nemškem. Tam so celo sklenili poklati polovico prašičev (krog 12 milijonov), da se pri tem več živeža za ljudi ohrani. Prva reč je pač skrb za ljudi. Prebivalstvo doma mora imeti potrebnega živeža tako kakor vojaki v boju.

Za koruzo je pa ta težava, da še ni suha. Stare koruze, činkvantina ni skoraj nič več v zalogi. Lanska koruza se pa še ne da mleti. Vlada misli zategadelj vzeti v najem sušilnice pri pivovarnah, kjer se izdeluje slad, in v njih posušiti koruzo. Za naše kraje, kjer se koruza obilo uživa — za Kras in za planinske kraje — bi tega ne bilo treba, ker so ljudje sami vajeni tega dela in bi že za sproti doma na ognjiščih in na pečeh posušili koruze, kolikor bi jo rabili. Samo, da bi jo imeli!

Pripravljeni pa moramo biti, da se drugih vrst žita ne bo kaj dobilo,

tudi na Ogrskem ne. Koruza bo prišla zopet v veljavu; koruzni kruh, žganci in močnik bodo ne samo pri Kraševcih in pri hribovcih, ampak tudi po mestih v veliki časti. Da bi bilo le tega za potrebo dovolj!

V treh tednih se bo predelalo vse, kar je zapisovanje žita in moke dosegalo. Izračunalo se bo, koliko pride po sedanjih zalogah na eno osebo žita ali moke. Na ti podlagi se bo videlo, koliko je treba dobiti žita z Ogrskega. Bog daj, da bi potlej ogrska vlada postala mečja nego je dozdaj! Razdeljevanje po posameznih deželah in v vsaki deželi po občinah bo dalo silno mnogo truda in dela. V ta namen, da bo vse to vodila, je ustanovila vlada posebno družbo s sedežem na Dunaju, ki bo potemtakem kupila žito, kar ga nam bodo Ogri dali, ki bo s pomočjo vlade in okrajnih glavarstev od posamnikov pri nas, ki imajo preveč žita, kupila njihove zaloge, ki bo skrbela, da bo žito tudi glede na vrste žita pravično razdeljeno, da bodo torej kraji, ki imajo na primer dovolj pšenice, četudi samo za pet mesecev, najmanj polovico prodali in za to kupili ječmena, koruze ali ovsu, in ki bo potlej posamnikom prodajala. Seveda bo natančno določeno, koliko sme priti na eno osebo moke na teden. Ta reč se ne bo dala mirno izvesti, če ne bodo sodelovali vsi pametni ljudje. Samo z žandarji in z zapisanjem ne bo šla. Zlasti bodo morale tu pomagati zadruge, ki so že dozdaj pri nakupu žita ljudem največ pomagale. Konsumna društva bodo imela zelo važno nalogu v sedanjem času.

Nov čas! Ljudje bodo neprimerno bolj nego drugekrati ob mirnem času navezani drug na drugega, in samo, če bo vsak vedel, da mora takorekoč vsak za vse skrbeti, in da se mora osebna

orist popolnoma podvrci splošni, omo prebili težke dneve. Preizkušajo, koliko vzajemnosti, krščanskega luda, zmista za splošni blagog živi v na.

300 gramov žita na dan.

Izdana je bila vladna naredba zaradi porabe žita in moke. Na osebo se je dočilo 300 g žita na dan. Za nas je glavno pršanje, ali je mogoče pri tej hrani močio delati, kakor bo letos potreba, če bomo hoteli zadosti pridelati. Vsaka gospodinja ve, da mora vsak odraslen človek, ki močno dela, dobiti na dan dobre 1/2 kg trhuha ali 50 g teže, za kar je treba najmanj 800 g žita. In ta množina je majhna. Razloček med delom na kmetih in delom mestnih je velik. Na kmetih vstanejo počisto zjutraj ob treh in delajo celi dan do pozne noči. Če nima delavec močne hranje, ne more delati. V mestih je glavna hrana meso. Juha, meso in nekaj prikuh, pa je kosilo gotovo. Kruha se primeroma malo porabi. Na kmetih se meso malokdaj poraža na mizi, vsaki dan se pa večkrat vživajo jedi iz moke ali žita. Zjutraj morajo biti žganci. V revnih hišah jih nadomesti nočnik. Opoldne se navadno napravi sustanec ali ješčren, zvečer pa zopet kaže ali močnik. Kmetje žive skoro izključno od svojih pridelkov, torej porabijo veliko žita, krompirja in zelja doma. Z 300 g žita na dan še malih otrok ni mogoče preživeti. Za vsako odrasljeno osebo se mora v nadavnem kmečkem gospodarstvu porabiti 1 kg žita na dan. To lahko tudi malo bojiti, čemo dokažemo. Vsaka oseba, ki težko dela, potrebuje na dan zadosti hrane. Odrasleni človek porabi na dan 120 g beljakovin, 60 g tolčce, 540 g skroba, 80 g raznih mineralnih snovi.

Pri nas se vživa navadno kruh, močiate jedi, krompir, zelje in mleko. Glavni česar pri hrani so seveda beljakovine. 1 kg šenice ima 130 g beljakovin. Toda pšeničnega kruha je navadno malo na kmetih. Rabi se skoro izključno zmes. Od žit, ki je porabijo za zmes, ima 1 kg rži 110 g, uršice 101 g, ječmena 100 g, proso 113 g, ajda 90 g, riža 77 g, graha 226 g, fižola 255 g, leče 238 g beljakovin. 1 kg naše zmesi ima torej povprečno 100 g beljakovin. Če se zmelje, vzame mlinar 10:do 20 odstotkov, torej ostane nekaj nad 80 g beljakovine od 1 kg žita. Kmet pa rabi tudi drugo hrano: krompir ima 1 kg 21 g, mleko 34 g, koleraba 13, korocene 17 g beljakovin. V krompirju je nekaj beljakovin, v zelju in repi tudi nekaj, toda za hrano ne zadostujejo same. Ker je glavna hrana našega kmeta v močnatih jedeh, je jasno, da mora vsak naš delavec dobiti na dan najmanj 1 kg žita. Če se odraslu to, kar vzame mlinar, bo ostalo le 80 g beljakovin. Ostalih 40 g se dopolni z mlekom, krompirjem in drugimi jedmi. Ko bi ne imeli te močnine, bi ne mogli delati, gospodarja bi tružina zapustila, pridelali ne bi niti tako, kolikor potrebujemo, da bi sami živeli. Gotovo to dobro vedo visoki gospodarji. Popolno nemogoče je, da bi kmetu vze i hrano, katero sam zase nujno potrebu-

je. Če ima pa ldo velike zaloge, katere tiči le zato, da bi vecji dobček napravil, je pa prav, če se mu vzame, plnča in da rečnico potrebnim.

vladajočem knezu tako govorilo. — Med Francijo in Nemčijo se je dosegel sporazum glede izmenjave za vojno nesposobnih vojnih ujetnikov. Transporte bo vodil italijanski Rdeči križ.

Italija. Rimski politični krogi sklepajo po izidu zadnje seje italijanske zbornice, da italijanska vlada danes nasprotuje vojski. Sodijo, da se zdaj vlada pogaja z vsemi skupinami vojskujočih se držav; a vlada opusti šele potem svojo sedanje zdržnost, ko zaključijo pogajanja ali če se izjavijo. Vlada zato zdaj dela na to, da zabrani v zbornici vse nevarne razprave. — Klub socialnih demokratov v laški zbornici je sklenil nastopati za to, da ostane Italija neutralna. — Garibaldi se je vrnil iz Londona in Pariza v Rim. Prinesel je s seboj menda samo dolg nos, ker tega moža nikjer več ne smatrajo resnim in se ga tudi pametni Lahji izkušajo otresti. — Italijanska vlada je prepovedala vsem vojnim zavezancem od 19. do 45. leta odhod iz Italije. — Občutna draginja, ki vlada v Italiji, dela vladu mnoge skrbi. V Neapelju je začelo stavkati 15.000 delavcev, ker se je podražil kruh. — Koliko izdatkov na vojsko je že imela Italija, povedo sledete Številke: Od 16. avgusta 1914 do začetkom februarja 1915 je bilo izrednih izdatkov eno milijardo 170 milijonov 78 tisoč lir, v prvih dneh je bilo določenih še 170 milijonov lir, tako da znašajo sedanji izdatki 1.340.087.000 lir. Tej vsoti je treba pristeti še redne vojaške izdatke v znesku 852.524.000 lir. Skupni izdatki l. 1914/15 znašajo tedaj 2.192.609.000 lir.

Francija. Vlada je v zbornici predložila zakonsko predlogo, po kateri se mora vsako mirovno gibanje izročiti v razsodbo vojnim sodiščem. — Na Francoskem razširjajo nekateri mnenje, da bo postal belgijski kralj francoski kralj. V Franciji bi ne bilo to nič čudnega, ker Francija je tekom zadnjih sto let že trikrat skočila od kraljestva do republike. — Francoski general Pau (Pô) se je mudil pretekli teden v Rumuniji in Bolgariji, od tam je šel v Niš. — V južni Franciji je divjalo pretekli teden veliko neurje, ki je povzročilo mnogo škode.

Anglija. Iz Carigrada se poroča: Poveljnik angleškega brodovja v turških vodah, admiral Hardinge, je umrl na posledicah turškega obstrelijevanja z zunanjih dardanskih fortov dne 9. februarja. — Vsled nevarnosti nemških podmorskih čolnov zahtevajo angleški mornarji dvojne plače. — Anglija pridela sama samo toliko, da bi se od lastnih pridelkov moglo angleško ljudstvo živiti samo 65 dni v letu. — Vsled blokade se ves London preskujuje z ribami. Samo 24. februarja so prodali 100 ton rib. V mirnih časih so v Londonu cel teden prodali komaj 100 ton rib. — V Angliji počiva 9000 mornarjev trgovske mornarice, ker se boje podmorských čolnov.

Rusija. Listi iz Petrograda poročajo, da se je tudi za izvenevropsko Rusijo proglašilo vojno stanje. — Ruski notrajanji minister je dovolil, da se je papeževa molitev za mir po katoliških cerkvih sme moliti.

Srbija. Iz Rima se poroča: Srbski princ Jurij se je podal vsled bolezni na rivi-

Pregled po svetu.

Avtro-Ogrska. Bivši skupni finančni minister dr. Bilinski je bil izvoljen za načelnika poljskega kluba. — Naš prestolonaslednik je prejšnji teden obiskal otroke rajnega prestolonaslednika, potem se je pa podal zopet na bojišče. — Predsedstvo državnega zbora je imelo sejo in se podalo nato k ministrskemu predsedniku z raznimi željami, med katerimi je bila tudi ta, da bi se sklical državni zbor na kratko zasedanje. Ministrski predsednik je pa odgovoril, da tega iz raznih vzrokov ne bo storil. — Število vojnih ujetnikov pri nas je v Nemčiji znaša 1.043.000, med temi je 691.000 Rusov. Skupni finančni minister dr. pl. Körber se je mudil pretekli teden v Sarajevu.

Vatikan. Rimski list »Giornale d'Italia« javlja, da je izvedel iz resnega vaticanskega vira, da je papež storil vnovič korake, da pride do sklepa miru. Papež se je baje obrnil diplomatskim potom do cesarja Viljema z vprašanjem, če bi bila v sedanjem času njegova pomoč za pričetek sklepanja miru na pravem mestu. Nemški cesar še na to ni odgovoril. Omenjeni italijanski list piše, da jamči za resničnost tega poročila.

Nemčija. Na socialnodemokratskih shodih v Kolnju in v Stuttgartu so pojasnjevali vodilni poslanci stališče socialne demokracije v sedanji vojski. Živahnno so pritrjevali sledči izjavi poslanca Hildebrandta v Stuttgartu: Zaupamo miroljubnosti in volji po miru našega cesarja, ki je zadnja leta dvakrat osebno vzdržal mir in ki je tudi po izbruhu vojske dokazal, da je pravi prijatelj sprave med narodi. Prvič se je s socialnodemokratske strani o kakem

ro. Medpotoma je v Rimu izjavil dopisniku »Tribune«, da ne veruje, da bi se končalu zopet pričele sovražnosti. Avstrije čete imajo na severnem bojišču važno opravilo. Sedanji odmor zelo dobro je srbski armadi, ker more izpopolniti oje kadre in obnoviti material. Seveda pa ninc Jurij ni za trenutek ne dvomi o končnem uspehu trosporazuma. Iz celega urca želi skorajšnji konec vojske, katerega bi pospešil, če bi posegel v vojsko nov faktor (Italija), ki bi odpravil ravnoteže, katero sedaj onemogočuje odločitev. — Iz Srbije se poroča, da nameravajo odpeljati drinsko divizijo proti albanski meji, ker nameravajo osvojiti nova ozemlja in prodirati proti Jadranskemu morju. Albance so Srbi zato zdražili, ker so uvrstili vse mohamedance ob meji v armado, dasi so po turško-srbski mirovni pogodbi mohamedanci oproščeni vojne službe. Mogoče je tudi, da nameravajo Srbi pomagati svojemu zavezniku Essad paši, ki se mu godi v Draču jako slabo.

Srbija in Albanija. Iz Sofije poročajo: Javno mnenje razburajo sedaj dogodki v Albaniji. Splošno sodijo, da je albanski vpad v Srbijo napravil Essad paša. Toliko je gotovo, da srbsko vojno vodstvo albanški vpad ni presnetil. Kljub od severa pričakovani veliki olenzivi je 25.000 mož pravljih v varstvo lastne meje, da vpadajo v Albanijo in prodro do Jadranskega morja. Iz albanskih dogodkov sklepajo, da bo Bolgarija prisiljena pričeti kako akcijo. Zanimivo je, da se je pisava rusofilskih listov zelo izpremenila. O bojih z Rusi na primer nimajo niti vrstice. — V Drač je došlo srbsko poslanstvo, da se pogaja z Essad pašo, naj jim prepusti pristanišče ob Adriji. Essad paši ponujajo Srbi pomoč proti njegovim nasprotnikom. A veste je po celi Albaniji povzročila veliko razburjenost.

Srbija in Francija. V zadnjih belgrajkih bojih so francoski častniki vodili srbsko artiljerijo. Srbi so streljali iz težkih francoskih topov, ki so jih pripeljali preko soluna v Srbijo. Preko Sofije poročajo, da, takor Srbi trdijo, pošlejo Francozi v Srbijo 500.000 mož. Bolgari sodijo, da to Srbi ovore le zato, da preplašijo Bolgare. — V umunskih vojaških krogih se javlja, da je obilna Srbija čez Solun veliko novih topov iz Francije s potrebnim francoskim artiljerijskim moštvtvom vred. Te topove so e namestili na raznih postojankah.

Bolgarija. Pariški politični krogi sojijo, da se Bolgarija resno pripravlja na vojsko, kar dokazuje, da je nakazala bolgarska vlada bolgarskemu Rdečemu križu 0.000 frankov in obljudila še 50.000 frankov. — Z merodajne strani se čuje, da so oslanjeni trosporazuma vnovič pozvali Bolgarijo, naj se takoj priklopi trosporazumu in poseže v vojsko. Grozili so z uiskim vpadom. Bolgarska vlada je novič izjavila, da je trdno odločna ohramiti neutralnost. — V Ruščku izhajajoči list »Barba« objavlja z oblastvenim dovojenjem obširno poročilo o k sreči pravljeno odkriti zaroti proti bolgarski kraljevi dvojici, takor tudi proti Rusom sovražnim bolgarskim politikom. Zarotniki so izključno Rusofili in so jih nekaj že zarli. Nadaljnje aretacije še sledi.

Rumunija. Listi poročajo, da šteje rumunska vlada po mobilizaciji 650.000 mož. Armada je razdeljena zdaj v pet armadnih zborov s sedeži v Crajewu, Buka-reštu, Galacu, Jaffy in v Kostanci in šteje 80 pešpolkov, 10 lovskih bataljonov, 10 polkov črnih huzarjev, 10 polkov rdečih huzarjev, 25 polkov lahke artiljerije, 5 polkov pešartiljerije in 5 pionirskega bataljona. Prijeti se še mora 1 polk kraljeve osebne garde, 1 divizija težke artiljerije in 1 polk trdnjavske artiljerije, ki šteje 32 stotnij, ki se nahajajo v utrdbah v Buka-rešti. Bukareštske utrdbi obsegajo 72 štirijaških kilometrov s 13 utrdbami. Končno razpolaga rumunska armada še z 1 bataljonom železničarjev, z 1 bataljonom zgraditeljev mostov in z 1 bataljonom posebnih orožij: letalci, brezžičen brzjav in avtomobili.

Turčija. Listi prinašajo z dne 17. februarja poročilo iz Petrograda, da je bilo tega dne odposlanih s Kavkaza v notranjost Rusije 49.000 turških ujetih vojakov in 527 častnikov. — Iz Carigrada došli Angleži pripovedujejo, da so bili po obstrelevanju Dardanel od strani angleško-francoskega brodovja vsi Angleži izgnani iz Carigrada. Mesto so morali zapustiti v 12 urah.

Portugalska. 14letni učenec José Francisco Silva je dvakrat ustrelil s samokresom na voditelja demokratov Alfonza Costa, ko je ta hotel vstopiti v vlak, da bi se odpeljal v Lizbono. Costa ni bil zadet. Silva, ki so ga aretirali, je izjavil, da je ravnal iz prostega nagiba.

Španija. V celi Spaniji prebivalstvo strada. V Sevilli blodi na stotine brezposelnih in stradajočih ljudi po cestah. Cene živilom so strašno poskočile. Prebivalstvo trdi, da živil primanjkuje, ker so jih izvozili v inozemstvo. V sevillskem pristanišču leži 25.000 vreč žita; dela se na to, da bi prepovedali izvoz.

Japonska in Nemčija. Poluradno se brzjavlja, da je izjavil nemški poslanik Hintze v Pekingu: Mogoče je, da se sklene poseben mir med Nemčijo in Japonsko.

Amerika in trojni sporazum. Odpoljanstvo nemškoamerikanskih žen je prosilo predsednika Wilsona, da prepove izvoz orožja in streličiva za trojni sporazum. Predsednik je odgovoril, da bi to ne bilo neutralno dejanje, zato kaj takega ne bo storil, takor bi tudi ne mogel pred kongresom priporočati takega predloga. S tem je Wilson jasno povedal, da mu podobni predlogi v kongresu niso ljubi. Če bi kongres sprejel tako prepoved, bo Wilson vložil svoj ugovor. — V decembru se je proti prejšnjemu letu izvozilo za 17 milijonov 290.495 dolarjev več vojnega materiala, ki je šel večinoma na Angleško, Rusko in v Francijo.

Japonska in Kitajska. Razmerje med njima je zelo napeto. Kitajska vlada je izjavila, da je pripravljena sprejeti nekatere japonske pogoje, nekatere pa odločno odklanja. Amerika je hotela nekaj posredovati med Japonsko in Kitajsko, pa je Japonska vsako posredovanje odklonila. Kitajska vlada je ukazala generalnim svetnikom, naj zadržujejo vojake, da ne bi napadli Japoncev. Iz Petrograda se poroča, da je odstopilo kitajsko ministrstvo.

Svetovna vojska.

VOJSKA Z RUSI.

Poraz Rusov v Vzhodni Pruski ob Mazurskih jezerih je sedaj znan v vsej svoji grozoti. Ta poraz je enak onemu, ki so ga Rusi ravnotam dne 28. avgusta doživelj. Zanimivo je, da je bil cel nemški načrt izpeljan tako, kot ob prvi bitki ob Mazurskih jezerih. Razlika je samo ta, da so bile ob prvi mazurski bitki pognane ruske čete v močvirje, sedaj pa so bile pobite in razkopljene, deloma pa ujete.

7 generalov, 100.000 mož in 300 topov so vzeli Nemci Rusom. Rusi so težke topove deloma zakopavali v zemljo, deloma jih pa potopili v jezerih, da jih Nemci niso mogli dobiti. 10. ruska armada generala barona Sieversa se more po tej strašni bitki smatrati kot popolnoma poražena. Tako velikanske izgube more prenesti samo tako država kot je Rusija, toda, kako dolgo še?

Boji ob desnem bregu Visle se še vedno bijejo in bodo najbrže še dolgo trajali. Nemci so prišli ob reki Skriva do Plozka na Visli ter bodo najbrže poizkusili priti od tukaj za hrbot trdnjave Nowo Georgijevsk in pred Varšavo — če bodo nemške čete, ki prodirajo iz Vzhodne Pruske proti Lomzi in Ostrolenki, v stanu varovati tem četam hrbot in levo krilo. Ako bi se Nemcem posrečilo vzeti železniško črto Ostrolenka—Varšava, bi bila Varšava zelo v nevarnosti.

V Bukovini

se je pričakovalo, da bodo Rusi glavno mesto Černovice branili, ker se je govorilo, da so isto že močno utrdili. Toda Rusi so pred našimi četami, kakor smo že prejšnji teden poročali, bežali in pustili, da so naši Černovice zavzeli brez bojev.

Vzrok temu je najbrže ta, ker so naši Ruse tudi v Karpatih potisnili nazaj. Dne 16. pr. m. so naše čete, ki so prodirale čez Delotyn v Nadworno, po dvadnevnom boju zavzele mesto Kolomea. Rusi so si pribadevali mesto obdržati ter so silovito napadali. Ob 5. popoldanski uri pa se je našim posrečilo vreči Ruse nazaj in vzeti Kolomeo, ki leži za hrbotom Černovic na gališki zemlji ob železnici Krakov—Lvov—Černovice.

Listi poudarjajo, da je zavzetje Černovic večjega političnega nego vojaškega pomena. Bukovina leži pred očmi Rumunije, ki je pazno zasledovala boje v njeni bližini. Od poteka teh bojev je bilo močno odvisno, ali se bo Rumunija priklopila Rusiji z vojsko ali ne. Kakor sedaj kaže, ne diši Rumuniji bojevati se ob strani sovražnika, ki mora tako prazniti zasedeno ozemlje, kot so storili to Rusi v Bukovini.

V Karpatih

trajajo boji še vedno. Od njih izida je odvisno tudi to, ali bodo naše posadke v Przemyslu še dolgo oblegovane od Rusov. Ako se našim posreči prodreti čez Karpati v Galicijo, bo ravno ruska oblegovalna armada pred Przemyslom v največji nevarnosti.

V Galiciji

so poizkusili Rusi ob Dunaju napraviti nekaj hrupa, kar se jim pa tudi ni posrečilo. Naši so prešli na nekaterih mestih v napade in so vzeli nekaj sovražnih strelskih čet.

Število ruskih ujetnikov, katere so naši ujeli v zadnjih treh tednih, znaša krog 40.000 mož.

VOJSKA S SRBLI

Naše čete še vedno varujejo samo meje. Za napadalne boje je vreme še neugodno, zato se naši zadovolje s tem, da varujejo, da ne pride Srb čez mejo. Treba je pa tudi to upoštevali, da je vsa moč osredotočena sedaj na boje proti Rusom. Boj enak proti enakemu pa v Srbiji, vseled ondotnega ozemlja, ne bi bil priporočljiv, ker bi stal preveč naših moči. Zato je bolje počakati, da bo mogoče napasti Srbe s premočjo in jih zvoditi v odločilno bitko.

Dosedanji boji so Srbe vendar toliko oslabeli, da se ne upajo pričeti z napadi. Ker so poizkusili obstrelovati Zemun, so naši bombardirali Belgrad, kar je Srbe preplašilo, da so zdaj mirni.

Kakor smo že zadnjič poročali, pa delajo Albanci mnogo preglavic Srbom. V Srbijo prodirajo in napadajo srbske vojake. To vse je za Srbe neprijetno, ker morajo imeti vse svoje oslabljene moči zbrane vroči naši vojski.

Albanci so res čudni ljudje. Na majhnem koščku zemlje so stisnjeni in sujejo in brcajo zdaj enega, zdaj drugega soseda, dasi je med njimi samimi doma vse nemirno in vse živo.

VOJSKA MED TURKI, RUSI IN ANGLEZI.

Vse kaže, da osredotočujejo sovražniki svoje cilje na Carigrad. Toda, kako priti tja. Po suhem zapira pot Rusom bolgarska in rumunska neutralnost, na morju, pred Dardanelami, je pa prenevorno. Zadnjič so angleške in francoske ladje sicer poizkušale z obstrelovanjem Dardanel, odšle pa so praznih rok in z luknjami od turških krogel in telesih. O tem smo poročali v zadnji številki.

Iz bojišča v Kavkazu ni nobenih poročil. Ruski listi tožijo, da turški odpolanci šuntajo kavkaško ljudstvo k uporu. Vzrok, da tamkaj boji mirujejo, je huda zima in pa najbrž tudi to, da zbirajo Rusi svoje čete v Midiji na bolgarski meji, odkoder nameravajo prodirati proti Carigradu.

Tudi boji proti Angležem ob Sueškem prekopu so potihnili. Več pa se sliši o bojih pri Korni v Mezopotamiji. Angleži ne morejo tamkaj naprej, Turkom pa ni mogoče Anglež iz tega ozemlja pregnati.

V južni perzijski provinci Kuzistan so Turki zaplenili Angležem petrolejske vrelce, kar je za Angleže občutna škoda, ker rabijo petrolej za kurivo svojih ladij.

Novo obstrelovanje Dardanel. — Pomorska bitka na Črem morju.

Carigrad, 26. februarja. Turški glavni stan poroča: 25. t. m. ob 10. uri dopoldne je deset sovražnih oklopnic zopet pričelo obstrelovati forte ob vhodu v Dardanele. Ogenj je trajal do pol šeste ure zvečer,

nakar so se ladje umaknile v smeri proti otoku Tenedos. Opazili smo, da so bile oklopnice tipa »Agamemnon« in dve drugi oklopniči poškodovane od krogel, ki so jih izstrelili forti ob anatolski obali.

Genf, 26. februarja. Parisko časopisje se živahnega peča z obstrelovanjem Dardanel. List »Matin« izvaja, da je ta akcija brodovja največjega pomena, ker gre za to, da se Rusija na tej strani razbremení.

Carigrad, 27. februarja. Veliki glavni stan poroča: Vsled včerajnjega sedemurnega obstrelovanja iz velikih kalibrov sovražnih ladij so bili zunanj dardanski forti na nekaterih točkah poškodovani. Mi smo imeli le 5 mrtvih in 14 ranjenih. Tudi danes je sovražno brodovje nadaljevalo obstrelovanje, umaknilo se je pa popoldne iz ognjene crte baterij na Sedil-Bahru.

Dne 10. februarja je neka francoska križarica izkrcala pri Akabi okoli 100 vojakov. Po dveurnem boju se je sovražnik s težkimi izgubami umaknil nazaj na ladje. Kljub silnemu ognju sovražnih ladijskih topov in strojnih pušk smo imeli le 3 mrtve in 3 ranjene.

Pomorska bitka v Črem morju.

Carigrad, 27. februarja. Pri pomorski bitki v Črem morju sta bili dve ruski vojni ladji težko poškodovani.

VOJSKA PROTI ANGLEŽEM NA MORJU.

Napovedani boj nemških podmorských čolnov se je 18. pr. m. pričel in že prihajo vsak dan poročila o izgubi ali pogrešitvi te ali one angleške l. je. Zanesljivega se pa še ne ve mnogo, ker Angleži ne izdajajo več poročil o svojih izgubah na morju, in vsa poročila, ki jih dobivamo, prihajajo iz drugih držav. Zanesljivo število uničenih ladij se bo vedelo šele, ko bo ta zanimivi boj, kakršnega še ni bilo ob nobeni vojski, končan.

Cene živilom na Angleškem rastejo od dne do dne. Tudi zavarovalnine za ladje skačejo kviku. Da Angleži silno upoštevajo nevarnost, ki jim preti na suhem in na morju od nemških podmorských čolnov priča to, da so razpisali nagrade do 50.000 kron onim, ki bi pomagali uničiti kak nemški podmorski čoln.

Tudi število nemških podmorských čolnov ni zanesljivo. Listi poročajo, da jih ima Nemčija 120. Gotovo pa je Nemčija tako previdna, da tega števila ne bo izdala.

V Atlantskem oceanu je nemška križarka »Kronprinc Viljem« pogreznila v zadnjem času štiri angleške trgovske parnice.

VOJSKA PROTI FRANCOZOM.

Francozi so najbrže računali na to, da so Nemci vzeli iz Francije močno število svojih čet ter jih porabili za boje proti Rusom in da so vsled tega nemške čete, ki stoje nasproti Francozom, oslabljene. Ta domišljeni ugodni trenutek so hoteli porabiti za to, da bi z ljutimi napadi predrlj nemške vrste. Na črti med Reimsom in Verdunom, ki se imenuje Kampanja, so osredotočili svoje napade. Z veliko artillerijsko močjo so naskočili nemške vrste. Te napade so nadaljevali 4 do 5 dni, toda uspeha niso imeli. Z veliko silo so pognali

Nemci napadalce nazaj in si na nekaterih mestih osvojili francoske postojanke.

V Vogezih, kjer imajo Francozi zelo ugodne postojanke, so začeli Nemci z napadi in si osvojili nekatera važna mesta.

Tudi pri Ypernu v Belgiji se niso poščeli Angležem poizkušeni napadi

Molitev za mir.

Strašno razsajajo bojni viharji, daleč po svetu nebo se temni, dolge, krvave so bojne planjave, Jezus, pomagaj nam, Ti nas olmil

Zalostno gledajo mnogi domovi, mnogo oko se na tihem solzi, išče rešitve, pomoči, tolažbe, Jezus, pomagaj nam, Ti nas olmil

Ti si pomiril viharje na morju, Ti zdaj zaduši peklenske strasti, mi smo grešili, Te razčalili, Jezus, pomagaj nam, Ti nas olmil

Fr. Pavšič

Tedenske novice.

† Ivan Markeš. Popolnoma nepričkovano je došla pretekli teden prežalostna vest: Znani hotelir v Bohinjski Bistrici, odbornik Zveze za tujski promet, član cestnega odbora, gosp. Ivan Markeš, rezervni korporal 27. domobranskega polka, je umrl v vojaški bolnici v Št. Vidu na bolezni, pridobljeni v vojski. Z g. Markešem smo izgubili vzornega narodnjaka, zvestega somišljenika, podjetnega moža, katerega izguba ni samo za Bohinj, ampak za celo Gorenjsko nenadomestljiva. Pogreb se je vršil v sredo 24. pr. m. ob četrtek na 4. uro popoldne v Št. Vidu in v četrtek ob 9. uri dopoldne v Bohinjski Bistrici. Bodil mu ohranjen trajen, hvaležen spomin!

V vojno službo je bil poklican 19. februarja g. Pavel Klemenčič, mestni kaplan v Kočevju.

Prebiranje črnovojnikov v starosti od 37 do 42 leta se bo vršilo od 6. aprila do 6. maja t. l. Črnovojniki rojeni leta 1873. do včetetega leta 1877. se imajo zglasiti do 20. t. m. pri županstvih okoliša v katerem prebivajo.

Prebiranje mož od 43. do 50. leta starosti ne bo. Listi poročajo: Mož med 43 in 50. letom ne nameravajo prebirali oziroma novačiti, ker so že zadostili črnovojniški dolžnosti.

Izplačilo konj in vozil. Deželni glavar dr. Šusteršič, ki je v tej zadevi operoval posredoval na odločilnem mestu na Dunaju, je sprejel od finančnega ministra barona Engelnha pismo, v katerem mu naznana, da je finančno ministrstvo že dalo nalog finančnemu ravnateljstvu, naj konje in vozila izplača po poštni hranilnici, kakor hitro sprejme od grške vojne intendance tozadevali seznamek. Izrecno se je finančnemu ravnateljstvu naročilo, pri izplačilih ozirati se v prvi vrsti na kmetovalce

Šole v službi kmetijstva. Naučno ministrstvo je ukazalo, da, kjer se pokaže pri obdelovanju polja spomladi pomanjkanje poljskih delavcev, naj se šole popolnoma posvete poljedelstvu. Šolarjem naj se v vsakem oziru glede na poljedelsko delo podele olajšave; oproste naj se od šolskega obiska, lahko se tudi omeji obisk šole in se tudi šola lahko predčasno zapre.

Vrli naši fantje. Moštvo oddelka strojnih pušk 27. domobranskega pešpolka je poslalo uredništvu »Slovenca« vojno dopisnico, na kateri piše med drugim: »Naznačamo, da je samo pred našim oddelkom dne 5. februarja obležalo 500 Rusov. Tudi naša artiljerija pri nas prevladuje nad rusko. Mnogo pozdravov!« (Sledi veliko podpisov.)

Na severnem bojišču se je poročil 6. pr. m. črnovojnik Ivan Breznik s Koroškega. Poročilo pravi, da je duhovnika nadomeščal poročnik, ki je prečital od župnika poslane tiskovine. Nevesta ni bila navzoča, ker je doma na Koroškem.

Štajerski slovenski deželnji poslanci. Slovenski klub štajerskih deželnozborskih poslancev je imel v četrtek, dne 18. februarja v Mariboru sejo, v kateri je najprej podal načelnik dr. Korošec sliko položaja, kakršen je nastal na Slovenskem Štajerju več znanih žalostnih dogodkov začetkom mobilizacije, ter konštatiral dejstvo, ki je najlepše spričevalo za politično zrelost slovenskega ljudstva, da se ni dalo izvabiti na pota, kamor so ga hoteli imeti obrekovalci, ampak je ostalo nepremično zverto svojemu cesarju in vdano Avstriji, v koje neodvisnosti in notranji pravični uredbi vidi naše ljudstvo zasiguran svoj verski, narodni in gospodarski obstoj. Da se je politična in nepolitična vzgoja slovenskega ljudstva od strani naših organizacij vršila v pravem duhu, nam dokazuje neprimerno junaštvo in brezpogojna zanesljivost Slovencev na bojišču, kar nas vse navdaja s ponosom in samozavestjo. Poslancu Roškarju, kateri je tudi bil žrtve brezpredmetnega sumničenja in obrekovanja, je izrekel klub polno zaupanje in ga zagotovil neizprenjeni visokega spoštovanja. — Nato poroča načelnik o gospodarskih zadevah. Glede delavskih moči je posredoval v ministrskem predsedstvu in poljedelskem ministrstvu ter dobil zagotovo, da se bo skušalo dobiti za črnovojike, ki niso v fronti, kratke dopuste in da bodo ljudske šole lahko prenehale s poukom, ako so otroci potrebni za delo. Tudi begunci in ujetniki, zadnji po 30 skupaj, bodo na razpolago. Glede aprovizacije opozarja klub na dejstvo, da kmečko ljudstvo živi od moke, kakor mestno od mesa. Vsled tega se naj pri rekviriranju to upošteva, kakor tudi število potrebnih delavcev, ki jih kmet preživila skozi celo leto. Veliko živil potrebujejo tudi razni begunci na kmetih, zaradi tega se naj posreduje, da jih ne dobivamo več, tembolj, ker jih je težko uporabljati pri našem kmečkem delu. Glede podpor za zaostale je od vseh strani veliko pritožb in so se v tem oziru stavili primerni predlogi. Slovenski klub obžaluje, da slovensko ljudstvo ni zastopano v nobenem gospodarskem svetu, ki so se ustavovili v Gradcu zaradi po vojski nastalih razmer za celo

deželo, vsled česar sveti niso o naših razmerah dovolj poučeni, naša javnost ne o njihovih ukrepih. Tudi v tozadavnih okrajnih gospodarskih odborih manjka zadostno zastopstvo našega ljudstva. Načelstvo se pooblasti, da radi tega stopi v stik z merodajnimi činitelji. Vsi navzoči poslanci so se udeležili razprave o omenjenih predmetih.

Novi grobovi. V Frankobrodu v Nemčiji je umrl slovenski visokošolec M. Bešednjak iz Gorice. — V Ljubljani je umrl Jernej Kovac, gostilničar na Karlovski cesti. — V Kamniku je umrl bivši župnik v Povirju pri Divači č. gosp. Jožef Novak. — V Sp. Šiški je umrl čevljarski mojster in posestnik Ivan Mrak. — V Idriji je umrl kaplan v pokolu Frančišek Onušič, rojen v Starem trgu pri Ložu l. 1843. — V Novem mestu je umrl notar in bivši župan dr. Albin Poznik. — V Idriji je umrl vpokojeni rudar Andrej Gnezda. — Na Colu pri Vipavi je umrla Marija Puc, roj. Rovan. — Na Selih pri Volčah je umrl Ivan Šturm v starosti 80 let. — V Novem mestu je umrl okrajni tajnik Leon Abram, star 44 let.

Iz srbskega ujetništva se je oglasil po dolgih treh mesecih Ivan Napužlan, organist v Mirni peči na Dolenjskem. Bil je ujet pri Valjevu, zdaj se pa nahaja v Knjaževacu blizu Belgrada. Poroča, da je zdrav in nič ranjen.

Iz ruskega ujetništva so se oglasili. Jožef Kramar, rojen na Dolu pri Hrastniku je pisal svoji ženi na Nemško, da se nahaja ujet v Rusiji. — Janez Žefran iz Gobine vasi že pet mesecev ni nič pisal. 11. pr. m. pa je naznanil svoji ženi, da je kot ujetnik v guberniji Tomsk v Sibiriji. — Po štirih mesecih se je oglasil iz ruskega ujetništva korporal Ivan Knez od 27. do mobj. pešpolka, doma iz Dobovške fare. — Janez Jenko, doma iz Zg. Brnika, p. d. Zarnikov, je pisal, da se nahaja v mestu Soligalicu. — Oglasil se je tudi iz ruskega ujetništva France Reboli, posestnik in obč. odbornik v Hrašah pri Smeledniku. Od meseca avgusta ni bilo od njega nobenega glasu. V uradnem izkazu je bil že proglašen za mrtvega. Sedaj je pa pisal iz mesta Bijsk, gubernija Tomsk, Sibirija v Aziji. — Dalje so se oglasili iz ruskega ujetništva: Ivan Ravnikar iz Most pri Ljubljani, Jožef Fon, jurist iz Šrpenice na Gorikem, Anton Škofic iz Naklega, dr. Franc Stelle iz Ljubljane, Ivan Potrato, obč. tajnik na Jesenicah; Jakob Mejač iz Zajeb, Ignacij Jug, učitelj iz Zakriža pri Cerknem; France Trojar iz Podbrda, ki je bil odlikovan za hrabrost, a so ga pozneje Rusi ujeli.

Umrli vojaki. V Karpatih je padel 9. pr. m. rezervni poročnik 97. pešpolka Josip Mocher. — V garnizijski bolnišnici na Dunaju je umrl pešec 27. pešpolka Franc Bukovec. — Padel je na severnem bojišču nadporočnik 97. pešpolka Egon Gabrijelčič. — Tam je padel tudi rezervni poročnik in carinski uradnik Milan Blažon. — V Pragi je umrl praporčak 88. pešpolka, tehnik Janko Tomec. Okreval je od ran, dobljenih na severnem bojišču; po nesreči ga je pa nato obstrelil eden njegovih tovarisev tako hudo, da je Tomec vsled tega umrl. — Na

Ogrskem je umrl za ranami vojak 17. pešpolka Anton Belič iz Viča. — V ljubljanski garnizijski bolnišnici je umrl za tifusom bivši trgovec Damijan Koželj, ki se je prostovoljno javil k fronti. — V Karpatih je padel Vilko Senica, bivši uradnik posojilnice v Žalcu.

Nesreča in drugo. Velika nesreča v Vremskem Britofu. Poroča se: Tu je pri delu tudi nekaj oseb iz tukajšnje okolice ter 120 Bošnjakov. Dne 16. februarja se je dogodila grozna nesreča. Pri jaka narasti reki sta delala v čolnu Janko Vatovec iz Zgor. Vrem in en Bošnjak, mohamedanec. Poslednji je izgubil ravnotežje ter zgrabil Vatovca čez prsi in roke ter sta oba telebnila v vodo. Ubogi Vatovec je bil dober plavač, a ni se mogel ganiti, ker mu je oni roke trdno držal, tako da sta oba utonila. Trupli še niso našli. Pred letom je ravno na tako tragičen način našel smrt brat Vatovca, namreč pri premogovniku »Adrija«. Dva brata ima v vojni (eden je ujetnik v Srbiji). Oče in mati sta stara okrog 70 let.

Pretep v Tupaličah. Fanta Ivan Naglič in Jožef Dovič sta se sprila na cesti radi neke malenkosti. Naglič je potegnil nož, a Dovič je odbil sunek z leve, a ker je Naglič potegnil nož nazaj, je prerezel Naglič Doviču dlani in ga ranil še z nožem na stegnu.

Na opeklinah je umrl v Orehovalci na Vipavskem 15 mesecev stari Jožef Jeleršič. Sedel je na klopi poleg ognjišča in je po nesreči padel na ognjišče, kjer se je tako obžgal, da je čez dva dni umrl.

Potres na Dolenjskem. Iz Ambrusa se poroča: V ponedeljek, dne 22. februarja, ob 1. uri 40 minut zjutraj je bil tu precej močan potresni sunek. Zbudil je vse iz spanja in napravil tudi nekaj razburjenja med ljudmi, ker se je toliko potreslo, da so predmeti v sobah ropotali.

Znani socialni demokrat Marica iz Nabrežine je sedel pred vojnim sodiščem v Gorici, obožen, da je nagovarjal črni vojski podvržene moške, naj malo jedo, da bodo šibki in se tako odtegnejo vojaški službi; obožen je bil tudi kaljenja javnega miru. Marica je obsojen na dve leti in pol strogega zapora, poostrenega s trdim ležiščem in postom ter temnico en dan vsak mesec.

Lastnik tiskarne ponarejal dve kronske bankovce. V Solnogradu so se širili ponarejeni dve kronske bankovci. Ponarejal jih je lastnik tiskarne in tvorničar mila Ivan Simon, ki so ga zaprli v Königinhofu. Mož je priznal, da je ponaredil 150 bankovcev.

Samoumor iz strahu pred vojaško službo. Dne 16. febr. se je v Orehovcih pri Zgornji Radgoni obesil 35 letni živinski prekupec in posestnik Franc Dreßlak, ki je bil zadnje čase močno vdan pijači. V kratkem je imel odriniti k vojakom. Večer pred smrtno se je jokal pred ženo in ji rekel, da se bo raje končal, nego bi imel oditi k vojakom.

Med polbrati. Polbrata Kovačič pri Brežicah sta se sovražila radi dedščine po starših. Dne 14. t. m. sta se našla v neki gostilni in po kratkem prepiru je Kovačič z gorjačo planil na polbrata Trampuša in ga pobil na tla. Težko poškodova-

nega Trampuša so prepeljali v brežiško bolnišnico, Kovačiča pa izročili okrajnemu sodišču.

Ladjedelnica v Tržiču zaprta. Delovodja Špacapan obstreljen. Delavec Ivan Tušar, rojen v Trstu leta 1890., ni hotel iti na delo, katero mu je ukazal izvršiti delovodja Špacapan, in sicer na ladji, ki se gradi; rajši je pretrpel, da je bil odpuščen od dela. Dne 22. februarja se je peljal delovodja Špacapan zvečer od dela na svojem kolesu. V bližini njegovega stanovanja pa je ustrelil nanj omenjeni Ivan Tušar iz revolverja ter ga zadel v hrbet, ali prizadejal mu je le lahko poškodbo. Tušar je izginil. Delovodja Špacapan je delal v Lloydovem arzenalu v Trstu 28 let, sedaj v Tržiču, in sicer od leta 1910.; med tem časom so bili izvršeni nanj trije atentati: nekdo je vrgel za njim težko železo, ki ga je pa le opraskalo, in nekdo mu je bil isti dan zastupil vino, katerega pa k sreči ni bil izpol. Sedaj je bil izvršen tretji atentat. — Vodstvo ladjedelnice je izdalo oglas, v katerem omenja atentat, zbog katerega se zapre ladjedelnica. Delavce so izplačali dne 26. februarja popoldne in jih izročili knjižice. Obenem je vodstvo razpisalo nagrado 500 kron, ki jih dobi oni, ki pokaže pot, da se aretira napadalec. Nenadno zaprtje ladjedelnice je hudo zadelo več sto družin. Pričakovati je pač, da ladjedelnica ne ostane zaprta več časa, marveč, da se prav kmalu zopet otvorí.

Obesil se je v Celovcu ključavniciarski pomočnik Anton Sodja, doma z Bleda. Vzrok nesrečna ljubezen.

Na grobu svoje prve žene se je zastupil v Celovcu c. kr. finančni računski revident Rihard Glauninger. Pred 14 dnevi je poročil sestro svoje žene. Zapusča sedem otrok. V pismu, ki ga je pisal prijatelju, izjavlja, da je tako hudo bolan na živcih, da noče nikomur biti v nadlego.

Povožen je bil 23. pr. m. 29 letni črnovojnik Simon Gzelman na mariborskem kolodvoru. Rajnik je bil oženjen posestnik iz Podove. Peljati se je hotel v Rače, a ker je kolodvor vojaško zastrupen, je zlezel čez ograjo, a ko je šel čez tračnice, je bil povožen.

Morilec tržaških kočijatev se vedno ni najden. Pred časom smo poročali, da se je bil oglasil v koperskijetnišnici neki Aleksander Hammerle, ki je povedal, da je on umoril vse tri tržaške kočijaže in tudi onega devinskega voznika. Toda sedaj je stvar dobila zopet drugo lice. Hammerlej zagovornik dr. Robba sporoča v tržaškem Piccolo z dne 21. februarja, da se je dognalo, da je Hammerle duševno bolan in da si je vse te stvari o umorjenih kočijažih izmisli v svoji bolni fantaziji. Državno pravdinstvo je spoznalo te razloge kot opravičene in ustavilo proti Hammerleju vsako postopanje radi kočijaških umorov. Ti umori ostanejo tedaj še nadalje kriminalistična uganka.

Skale se trgajo. Iz Kranja počajo: Zjutraj 24. februarja se je v Poljanerjevem bregu odtrgal del skalovja ob državni cesti na Kokro. Velike težke skale so zdrčale čez cesto in se ustavile spodaj

na travniku ob Kokri. Pretrgana je bila brzjavna žica in poškodovani držaji pri ograji. Blizu tam se je tudi ob zadnjem deževanju precejšen del ceste pogrenil v dolino. Na drugi strani reke Kokre pa se je večja ilovnata plast zemlje pomaknila navzdol in z njo vred tudi nekoliko tamkajšnjega Mengerevega poslopja.

Smrtna nesreča dijaka na lov. Zopet moramo beležiti žalosten, pretresljiv dogodek — smrt mladega, nadepolnega dijaka vsled neprevidnega ravnanja s puško. Šestnajst let stari petošolec I. državne gimnazije v Ljubljani Edward Marinko, brat g. prof. dr. Marinka iz Kranja, je šel v soboto domov na Dobrovo. Domenil se je z nekaterimi dobrovskimi fanti, da gredo na lov na vervice. Dobili so nekje neko amerikansko puško in odšli so na lov. Puško je nosil mladi Marinko, ker je bil mnenja, da se najbolj spozna na puško. Zadnji čas je namreč obiskoval strelske vaje. Med potjo je pa lovska družba opazila, da je nekaj pozabilo. Marinko se je s puško vrnil, da prinese pogrešano. Oglasil se je v gostilni pri Gorjančevih ob Tržaški cesti blizu Brezovice. Ondi se je razgovarjal z domaćimi in s klicem »Z Bogom!« je hotel odhiti naprej. Pri tem se je pa tako okrenil, da se mu je puška, katere mehanizma pač ni poznal, izprožila in strel je šel nesrečnežu v glavo. Marinko se je takoj nezavesten zgrudil. Peljali so ga takoj v delno bolnico, med vožnjo v bolnico je pa — umrl. Pokojnik je bil vester, marljiv dijak. Nesrečni slučaj s puško mu je pretiral nit mladega življenja. Bog tolaži velespoštovanju družino Marinkovo, ki je tako nepričakovano izgubila svojega ljubljence!

Odlikanje Slovencu. V uradnem listu citamo: Z duhovnim zasluznim križcem na belo-rdečem traku je bil odlikovan vojni kurat 17. pešpolka dr. Franc Kulovec v priznanje njegovega hrabrega in požrtvovalnega zadržanja pred sovražnikom. Za cel čas vojne aktivirani, vseh vojnih težav navajeni duhovnik, se je izkazal četam od prvega trenotka kot zvest svetovalec, pomočnik in prijatelj, ki je delil s polkom vse težave, ga ni zapustil v nobeni nevarnosti in si vedel pridobiti vsa srca. Med številnimi krvavimi boji, ki jih je imel polk doslej, posebno pa pri Grodeku in v strašnih 14dnevnih bojih pri Volči Dolni, je bil vedno na obvezovališču, ki je stalno najbolj v ospredju in bilo sovražnemu topovskemu ognju ravno tako izpostavljen, kar kor sprednje čete. Prezirajoč vsako osebno nevarnost je vedno mislil le na svojo plemenito dolžnost, da nudi rannjenim in umirajočim duhovno tolažbo. Njegov vpliv na dobrega duha in notranjo moč moštva mu je pridobil hvaleno in visoko čislanje celega častniškega zbora, ki je njegovo zaslzeno odlikovanje z veseljem pozdravil.

— G. mz. agr. Rado Lah, c. kr. kulturno-tehnični pristav pri c. kr. načelnosti v Trstu ter rezervni nadporočnik 23. črnovojniškega polka, je bil te dni odlikovan s svetinjo »signum laudis« radi hrabrega vedenja pred so-

vražnikom. — Odlikovan je bil s srebrno hrabrostno svetinjo zoboteknik, sedaj četovodja pri 20. lovskem bataljonom g. Ferdo Palovec. — Praporščak Gabrijel Majcen od bosansko-hercegovskega pešpolka št. 2 je imenovan za poročnika. Mladi poročnik je član katoliškega akademičnega društva »Danica«. — V stotnika je bil povisan c. in kr. nadporočnik 97. pešpolka g. Josip Šemé, povojnik 3. nadomestne stotnije, sedaj v Ljubljani. — Po smrti odlikovana sta bila rezervni nadporočnik 3. pešpolka sodnik Ivan Kerč, ki mu je bil podelen vojaški zasluzni križec III. razreda z vojno dekoracijo, in pa major 16. pešpolka Julij Tamborino iz Ljubljane, ki je dobil red železne krone III. vrste. — Pri 17. (kranjskem) in 7. (koroškem) pešpolku sta dva junaka, ki sta se v sedanjih bojih večkrat s svojim junaštvom prav posebno izkazala. Pri 17. pešpolku je Ljubljancan Klopčaver, ki si je pridobil vse tri hrabrostne svetinje, malo in veliko srebrno in zlato, pri 17. pešpolku je pa štabni narednik Močnik, ki je bil tudi odlikovan z vsemi tremi kolajnami in je zopet predlagan za višje odlikovanje. Pred kratkim je bil ta koroški junak ranjen, pa je upanje, da bo ozdravljen. Klopčaver pa je ljubljanc častniškega zbora pri 17. pešpolku in pravi Martin Krpan, Širokoplec mož in dva metra visok. Ko je bil dvakrat ranjen, si je dal obvezati rano in se vrnil na bojišče. Klopčaver je tisti četovodja, ki se je svoj čas pri Buchenwaldu v Celovcu sprl z vojaki drugih polkov in je nato izpraznil — vso sobo; sam je pometal iz gostilne vse svoje številne nasprone. V civilnem življenju je šofer. Kaj je bil v civilnem življenju Močnik, nam ni znano. Takih junakov pa je v naših polkih še mnogo, mnogo, zlasti pri 17. in 87. pešpolku ter 4. domobranskem pešpolku, četudi mnogi niso bili odlikovani. Mnogo bi jih bilo odlikovanih, pa so padli njihovi povojniki, predno so jih mogli predlagati za odlikovanje, in število takih nimajo. Ravno ti polki so bili v zelo hudihi bojih in so se sijajno borili. Ne samo posamezniki so bili junaki, polki kot taki so bili pravi junaški polki. Da je tem polkom pravi vrstnik koroški 7. pešpolk, ni treba poudarjati, ker je znano, da si je priboril največ odlikovanj.

Pogrešani vojaki. Jožef Kavs iz Soče pri Bovcu. Služil je pri 27. črnovojniškem pešpolku, 29. maršbataljon, 4. kompanija, vojna pošta št. 308. — Pojasnilo: Marija Kavs, Soča št. 28, Goriško.

Jože Zupančič, 27. pešpolk, vojna pošta št. 48. — Pojasnilo: Jožeta Zupančič, Regerča vas št. 45, pošta Rudolfov.

Alojzij Lebar, 27. domobr. pešpolk, 9. komp., doma iz Kotredęza pri Zagorju ob Savi. — Pojasnilo: Lebar Alojzij, Kotredęž št. 12, pošta Zagorje ob Savi.

Franc Rozman iz Sp. Pirnič, služil pri 4. polku, 16. komp., vojna pošta

št. 48. — Pojasnilo: Mana Rozman, Sp. Pirniča št. 28.

Janez Burgar iz Zavrha pod Šmarino goro, služil pri 4. polku, 16. komp., vojna pošta št. 48. — Pojasnilo: Marija Burgar, Zavrh pod Šmarno goro.

Franc Jerman, inf., 1. bataljon, 2. komp., Lir. N. 27, vojna pošta št. 48. — Pojasnilo: Tomaž Jerman, Vrh št. 8, pošta Zagorje ob Savi.

Janez Kocjančič, pionir in Anton Kocjančič. — Pojasnilo: Janez Kocjančič, posestnik v Negastru, pošta Moravče.

Janez Dernovšek od 17. pešpolka, 3. komp., vojna pošta št. 201. — Pojasnilo: Marija Dernovšek, Mörs am Rhein, Nemčija.

Janez Ule, 27. pešpolk, 4. komp. — Pojasnilo: Helena Ule, Vrh št. 19, pošta Starigrad pri Ložu.

Ivan Likar, deželnobrambeni maršbataljon št. 4, poljska kompanija. — Pojasnilo: Ivana Likar, C Strasse Nr. 4, Mörs, Rheinland.

Anton Pavlič, domobranciški pešpolk št. 27, 13. komp., vojna pošta št. 48. — Pojasnilo: Antonija Pavlič, Loka pri Mengšu, pošta Terzin.

Franc Bilban, 7. lovski bataljon, 1. komp., vojna pošta št. 73. — Pojasnilo: Frančiška Bilban, Zg. Šiška št. 103, pošta Sp. Šiška.

Jožef Mihalič, 5. dragonski polk, 2. eskadron, 1. voj, vojna pošta št. 48. — Pojasnilo: Franc Mihalič, Podvrh št. 4, pošta Rudolfov.

Ivan Dernovšek, domobranciška marš brigada št. 2, bataljon št. 12, komp. št. 2, vojna pošta št. 106. — Pojasnilo: M. Dernovšek, Moltkestrasse Nr. 41, Post Gladbeck, Westfalen.

Janez Koprnikar, 7. pešpolk, 2. komp., vojna pošta št. 73. — Pojasnilo: Franciška Koprnikar, Veliki vrh, pošta Litija.

Miha Cucek, 17. pešpolk, 3. komp., vojna pošta št. 32. — Pojasnilo: Anton Cucek, Gor. Košana št. 18 pri St. Petru na Krasu.

Anton Umnik od domobranciškega pešpolka št. 27, 1. komp., vojna pošta številka 48. — Pojasnilo: Franc Umnik, Preddolje št. 64, pošta Kranj.

Andrej Globočnik, domobranciški pešpolk št. 4, 16. komp. — Pojasnilo: Rodina Globočnik v Mošnjah, pošta Radovljica.

Prijazno se prosi, da naznani oni mladiči, star 16 do 20 let, svoj naslov v župnišču v Šmarju, ki se je peljal lani pred Božičem dne 20. decembra 1914 opoldne iz Ljubljane v Grosuplje in imel dve vožnji karti, od katerih je eno, ker ni prišel za njim njegov priatelj, kakor je reklo, prodal sprevodniku nazaj, da bode za pričo temu sprevodniku, da mu je res ta plačal nazaj prodano karto.

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje:

Ljudska posojilnica

Ljubljana

Miklošičeva cesta štev. 6

(tik za frančiškansko cerkvijo)

sprejema hranilne vloge, za katere jamči dežela Krajiška, in jih obrestuje po 4 $\frac{3}{4}$ % brez kakega odbitka.

Uradne ure od 8. zjutraj do 1. popoldne.

Glej inserat!

Razne novice.

Pogreb knezoškoфа Kahnа. Kakršno njegovo življenje, takšen njegov pogreb. Ni bil prijatelj hrupa in zunanjega bleska. Mirno, brez velikega bleska, brez »nestevilnih množic«, v samoti, par ur stran od mesta, tako se je vršil njegov pogreb. Poznali ga niso v življenju, tuj je ostal posvetnjakom ob grobu. Res, da vsled slabe poti in daljave ni moglo priti k pogrebu mnogo, mnogo dobrih katoličanov, ki so hrepneli spremiti svojega nekdanjega škoфа na njegovi zadnji poti; tembolj značilno pa je, da je bilo pri pogrebu nad dvesto duhovnikov. Od vsepovsod, iz cele dežele, je prihitela duhovščina, da izkaže svojemu očetu zadnjo čast. To je bil pogreb škoфа Kahnа. Največje veselje je imel, kadar je bil v sredi duhovščine, in to njegovo voljo je izpolnila iz srca mu vdana duhovščina tudi, ko so pod samostanom na Tancbergu izročali materi zemlji njegove zemeljske ostanke. Duhovniki so dvignili krsto in jo položili v grobnico kakih sto korakov niže pod samostanom. Globoko in otožno je brnel iz daljave veliki zvon gospasveške cerkve, otožno se je glasila melodija psalma miserere in poleg molitev duhovščine, redovnic in otrok edina motila tihoto izumrle narave; ni bilo slišati nobenega običajnega glasnega ihtinja, solzila se niso očesa, a v srcih je plakala gorka ljubezen resnih in v delu in trpljenju utrjenih mož, Končal je boj, končal trpljenje in dobil od Gospoda zmagę venec. Njegovo truplo počiva na višini, od koder je krasen razgled po krasni dolini in na Karavanke dolni do Sv. Uršule ob štajerski meji. Njegov duh pa gre na seme, ki ga je sejal; seme mora segniti, preden požene kall! In njegovo seme, ki ga je sejal, bo pognalo kali, ki jih sam ni mogel videti, kakor ne Mozes obljudljene dežele; pognalo bo kali, ker je seme zalival z ozivljajočo vodo molitve in je pri vseh svojih dejanjih imel najčistejše namene, zato bo Bog dal rast. Knez in nadškof solnograški dr. Kaltner je vodil sprevod. Na pogreb je došel tudi ljubljanski knez in škof dr. Bonaventura Jeglič. Od graškega stolnega kapiteljna so prišli trije zastopniki, nadas-

lje mil. g. prelat dr. Odilo Frankl, opat šentpaveljski, ter opata admontske Schladminger in šentlambertske Kalcher. Pogreba so se udeležili tudi gospod deželnih predsednik Lodron-Laterano, gospod deželnih glavar dr. Leopold baron Aichelburg-Labia, deželnih odbornik Höninger, g. okrajni glavar šentvidski dr. vitez pl. Jessernig, veliko število zastopnikov oficirskega stanu, dr. Janko Brejc, bivši deželnih poslanec Huber iz Bierbauma itd.

Koliko ozdravljenih ranjencev je zopet odšlo na bojišče? Vojni poročevalci lista »Neue Freie Presse«, Roda Roda, je imel razgovor s sanitetnim šefom nekega visokega poveljstva, ki je na vprašanje, če je že veliko ozdravljenih ranjencev bilo poslanih na bojišče, odgovoril: O lahko ranjenih vojakih, ki so se vrnili iz etapnega ozemlja, nimam podatkov. Da smo pa tudi nemalo težkih ranjenih popolnoma ozdravili in poslali nazaj k armadi, dokazem iz moje tabele, ki kaže, da je bilo že pred meseci 4209 častnikov in uradnikov ter 85.623 mož, ki so bili težko ranjeni, ozdravljenih poslanih zopet na bojno črto. To število se je pa sedaj seveda ogromno zvišalo.

Prestolonaslednik obiskal otroke ravnega prestolonaslednika. Prestolonaslednik nadvojvoda Karl Franc Jožef je v pondeljek, dne 22. pr. m. popoldne obiskal v Benešovi na Českem otroke ravnega prestolonaslednika Franca Ferdinandu. Na kolodvoru so ga pričakovali in pozdravili otroci ravnega prestolonaslednika in njih varuh dr. Jaroslav grof Thun. Nadvojvoda Karl Franc Jožef je po pozdravu objel in poljubil otroke ter je nato vzel na znanje poročilo tamšnjega okrajnega glavarja, deželnega žandarmerijskega poveljnika in vojaškega poveljnika v Benešovi. Potem se je nadvojvoda z otroci-sirotami peljal v grad Konopišt. Popoldne ob 5. uri se je prestolonaslednik z dvornim vlakom odpeljal na Dunaj. Češko ljudstvo je nadvojvodo pozdravljalo z viharnimi »Slava«-klici. Prestolonaslednik je bil zelo vesel prijaznega sprejema.

Povišanje cen pivu. Kartel pivovarnarjev izvaja po listih, da namerava povisiti cene pivu za 4 do 6 K pri hektolitru, ker ne smejo več izdelavati slada iz ječmena.

Svinjski mehur — izborno sredstvo zoper mokroto in mraz. Vojak iz slovenjgrške okolice piše iz gališkega bojišča svojim domaćim: Pošljite mi svinjskih mehurjev, kajti le z istimi si obvarujem noge pred mrazom in mokrotom. Papirnate nogavice so za nič. Denarja ne rabim.

Naši prekupeci. H kmetu v ljubljanski okolici je prišel prekupec in kupoval stare veliko kravo. Kmet je zahteval 140 gld. zanjo. Prekupec pravi: »Kaj? 140 kron?« — Kmet: »Ne, goldinarjev.« Prekupec se je jezil in dokazoval, da je to naravnost smešna cena za tako žival in je ponujal zadnji kup 90 gld. Ker ni hotel kmet dati krave, jo je pustil. Kmet je gnal kravo na sejm v Ljubljano in je premišljeval, kaj naj zahteva za kravo. Ker mu ni hotel dati prekupec več kakor 90 gld., si je mislil: sto ali sto in deset bom vendar dobil, ceno pa nastavim, da bo kaj za odbit,

na sto in petdeset. — Blizu sejmišča sta srečala dva moža kmetja in ga vprašala, koliko hoče za živino. Komaj da je usta odprl in rekel »sto in petdeset«, mu je že našel eden denar, drugi je pa prijet kravo. Tako je pridobil kmet z majhno potjo 60 gld.

Ne nehnjmo moliti. Te dni je krožila po listih smešnica o dečku, ki je rekel materi: »O, mamica, da bi le ne začeli naši generali danes bitko, ker sem danes pozabil moliti za uspeh našega orožja.« To tiskajo za smešnico, ni pa smešnica, otročja čista duša je povedala in čutila resnico: Zmage na bojnem polju, življenje naših vojakov, so odvisne od naše molitve. Neki vojak je pisal domov: Mi poznamo tu, kdaj molite za nas, kadar molite, se nam godi dobro in kadar odnehate, se nam godi slabo. — Zakaj smo opešali? Vztrajna molitev predre oblake. Zdaj napreduje naša armada v sovražnem ozemlju, bijejo se velike bitke, ki bodo morda odločilnega pomena; podvajamo napore naših vojakov s svojimi molitvami, vzdihnimo zjutraj: »Gospod vojnih trum, blagoslovni danes vse napore naših vojakov!« — vzdihnimo večkrat čez dan k Bogu za duše, ki so na potu v sveti raj, za ranjence, ki čakajo zapuščeni pomoči, za jetnike, ki togujejo tam daleč. Dan sklenimo z vneto molitvijo za tiste, ki stražijo neutrudni naše spanje, ki prelivajo kri za boljšo bodočnost svojih otrok.

Letočnje posne pridige so silno glasne. Velikanski topovi, žareče granate in hitre krogle, pogonjena vasi in razdejana polja nam prizajo o minljivosti vsega, na kar je navezan naše sreč. Razigrane so rodbinske vezi, tam tavaajo razkopljeni begunci, tam umirajo vojaki na tisoči, nikdo ne vidi več svojcev, ne rodnega doma. Na kaj se navezuješ človek? Sem minljiv ljubis minljivo. Razstajal se bo sneg in do nebes bo šla groza, kar smo ljubili, bo povod našega strahu. — Bog je uveljavil postno postavo. Sto in silejta so jo spoštovali, a naš pomembkušen čas je rekel, da ne more, in smejen je postal, kdor se je oziral na cerkvene postave. Zdaj je prišel načrtevnički post, kar jih je videl svet. Moreš ali ne moreš, postili se bomo.

Vsaka krogla ne zadene, sicer se ne bi vrnil nikdo živ z dežja svinčenk. Marsikdo se je bavil s tem, da je računal, koliko krogel zadene svoj cilj. Vspehi šteja so različni. Ploennis pravi, da je zadel v vojskah našega časa, včetve leta 1859., vsak 140 strel, v vojski l. 1861.—66. pa je zadel baje vsak 70. pruski strel. Poslednja trditev se ne zdi drugim racunarem prava. Ako je tudi res, da so napadali Avstriji takrat v zaprtih vrstah Pruse, ki so bili oboroženi z puškami na vžigalico, vendar je število previsoko. V bitki pri Gravelotte l. 1870. je zadel saški korps šele s 400tim strelom, o tem so zapisani natančni podatki. Nemški vojaški pisatelj Moenig pravi, da je zadel v bitki pri Mars la Pour vsak 452. nemški strel. Ruski vojaški pisatelj Volockoj

pravi, da bo zadel v prihodnjih vojskah komaj 400ti strel. Sedanja vojska bo dala priliko za natančne poizvedbe o tem vprašanju. L. 1864. je porabil vsak Avstrijec 51. Prus 12, in l. 1866. Avstrijec 64 patron in to vsi oddelki skup, ki so bili v hudem ognju in oni, ki niso bili. L. 1870.—71. je izstrelil vsak Nemec 56 patron, pri francoski rimski armadi pod Bazainona v bitki pri Gravelotte je izstrelil vsak mož 30 patron.

Vojna in obleka. Kakšno naj bo blago in obleka so nam narekovali že nekaj let iz Londona in Pariza. Po Avstriji in Nemčiji se dela zdaj na to, da bi se nosili po svoje, po domače. Nemec naglašuje, da naj se nosi Nemka po nemško, zakaj se ne bi nosila Slovenka po svoje? Mi imamo noše, ki odgovarjajo vsem zahtevam glede pripravnosti in lepoti, vrnimo se vendar enkrat dosledno k njim. Ko bi vedelo dekle in fant koliko pridobita v narodni nosi na lepoti in izrazitosti, ne bi jo oblačila samo o posebnih prilikah: star mož, stara žena imata v narodni nosi nekaj silno lepega. Vedeti moramo, da izraža narodna noša narodnega duha, z nošo smo izgubili mnogo tega, kar je v tesni zvezi z njo. Kako smešno je dekle, ki pride s kmetov, je 14 dni v mestu, ne zna še hoditi po tlaku, pa si že nabada slamnik na glavo in nosi, če zahteva to moda, tako krijo, da poka po nji. Nekdaj je služilo dekle par let in si prihranilo kaj, kljub tedanjim majhnim plačam. Zdaj so velike plače, pa še večji klobuki, dolgi so racuni šivilj, vsak mesec drug račun, a se daljši so prazni žepi, ko pride starost in bolez-

zen. **Vojna in pokora.** Na Dunaju so imeli čt. ou. jezuiti v Stefanovem domu vojni misijon. Udeležba je bila velikanska. Pater Kolb, znan pridigar, je izvajal med drugim: Grehi narodov zahievajo pokoro narodov, zgodovina sveta je sodba sveta. Zadnja desetletja je bila vse javno življenje v znamenujuca odzada od Boga. Iz časopisov, iz umetnosti, iz postav in vede, so vrgli težje ime, božjo oblast. Ljudstvo je vstalo v svoji slepi ošabnosti in govorilo: Mi ne potrebujemo v svojih rodbinah Boga, mi imamo druge bogove, naše svetovno trgovino, naše iznajdbe, naše stroje, naše tovarne in naš denar. Naša verka postava je: Uživaj kolikor mores. — Vsakemu človeku, ki je gledal odprtih oči ta odpad sveta od svojega Gospodarja, se je storilo težko. Kajti zgodovina nas uči, da je bil odpad človeških rodov od Boga obenem izguba človeške sreče. Človek in država, ki ne veruje v Boga, ki ni nikomur odgovoren, zabrede v dejanja, ki kličejo božjo kazeno na posameznika in na cele države. Bog jih razbijanje kakor razbijanje lončar svojo posodo. Zdi se, da slišimo v groznom poboju svetovne vojne Gospodov glas: Kje so zdaj vaši bogovi? Kje je zdaj mirovni kongres v Haagu, kje je bratstvo narodov, ki ga niste oznanjevali v mojem imenu, kje je plemenito človečanstvo, ki vam ne branii prelivati krv svojih bratov? Kaj

vam koristijo vse vaše iznajdbe, ki se spremenijo v vničujoč plamen, ki po končuje milijone človeških bitij. — Glasno gromi uničujoča svetovna vojna: Vrni se človeštvo k svojemu Bogu! Naš cesar je posvetil svoje dežele in ljudstva najsvetejšemu srcu Jezusovemu, v bojnem polju moli naša hrabra vojska, rožnivenec v roki naskakuje sovražnika. Predno je začel glavni premočni napad sovražnikov na Przemisl, molitev in ko je bil odbit napad in strata premoč, je kipelo iz tisočero sre na vzgor: Slava bodi Bogu Gospodu. — Da. Človek se vrača k viru sreče. Poidite v bolnišnice in poglejte kako molijo ranjeni udano in ponizno, pojde v hiše, glejte kako molijo vroče in zupno. V oči gledamo strašni resnici in izginjajo sanje o človeški mogočnosti in samovladji, slabotni, revni in trudni, iščemo pomočnika, svojega Boga in očeta. Žalostno je vsako srce, trudna je vsaka glava — daj nam Gospod utehe in pomoč!

Dopisi.

Iz Škofoje Loke. Dne 21. februarja je naša Ljudska hranilnica in posojilnica imela svoj dvanaestti redni občni zbor. Ceprav je bilo pretečeno leto radi vojske precejšnja poskušnja za denarne zavode, pa smo je le dobro prebili. Članov šteje zadružna sedaj skupaj 135; na novo jih je v preteklem letu pristopilo 9; 2 sta pa odstopila. Vloženega je bilo 81.442 K 80 v., obresti, ki so se 1. januarja pripisale h glavnici, znašajo 19.812 K 96 vin., tako da so se hranilne vloge pomnožile letos za 101.255 K 76 vinarjev. Vzdignjenih pa je bilo hranilnih vlog skupaj 83.854 K 64 vin. Posojil pa je bilo danih le 5150 K, vrnjenih pa je bilo 10.153 K 68 vin., tako da so se posojila letos manjšala za 5003 K 68 vinarjev. Delokrog zadruge se razteza na župnije Škofoje Loka, Stara Loka in Selce. **Uraduje se v tako soboto in nedeljo od 9. do 12. ure dopoldne in ravno tako tudi ob sejmih in drugih tržnih dnevih.** Drugače pa le, ako je potreba res **nujna.** Zato se želi, da bì se stranke v resnej držale teh uradnih dñih. Saj vsak skrhen gospodar ali gospodinja vsaj za en teden naprej go tovo že ve, če rabi denar ali ne, da potem lahko take stvari uredi v soboto ali nedeljo, ko že tako pride k sveti maši. Držimo se tedaj le domačega zavoda. Tu nalagajmo, kar nam preosta ja denarja, če pa potrebujemo posojila, ga iščimo tudi pri njem. Zadnji čas se je zopet večkrat čulo, da nekateri ljudje kar naravnost nagovarjajo ljudi, ki imajo pri nas naložen denar, naj ga dvignejo in drugje nalože, češ da pri nas nimamo dovolj denarja, da bi mogli izplačevati. To je le hudobno obrekovanje. Pribijemo: Imamo **popolnoma dovolj** denarja, da lahko izplačamo vsakega, ki pride. Delamo pa kot pametni in ne kot neraz-

umni. Vsak lahko dobi izplačanega toliko denarja, kakor ga v resnici **rabi**. Da bi pa nespametni ljudje iz praznega strahu denar v hraničnici dvigali in ga doma skrivali, za to ga pa ne izplačuje mno. Zato naj bodo ljudje glede varnosti denarja pri nas kar brez skribi, niti en vinar ne bo izgubljen. Hujšače pa naznanite vendor že enkrat sudišču, da bodo za svoje nepošteno delo prejeli svoje zasluženo plačilo.

Sv. Lenard nad Škojo Loko. Med lepo četo, katero je poslala naša župnija na bojno polje branit vero, dom, cesarja, je posegla tudi nemila smrt. Dne 23. oktobra 1914. je podlegel v boju pridobljenim ranam v bolnici Nowe Miasto, posestnik Peter Potočnik iz Dragobacka p. d. Miklovč. Doma je zapustil sedem nedorasilih otrok. Dne 29. oktobra 1914. pa je podlegel ranam v bolnici na Dunaju Peter Potočnik iz Spodnje Luže št. 11, p. d. Kvæder, ki je zapustil doma ženo in dva otročička. Je tudi slučaj: oba se enako pišeta, obema je enako ime, oba tako blizu eden za drugim umrla. O le v miru počivajta, saj sta bila oba prav verna, tiha, dobra, zvesta moža. Ostalima ženama pa klicemo v tolažbo: »Pomnila, da nista samo vedve tako nesrečni!«

Bobovek pri Kranju. Že pred mesecem je prišla v Galetovo hišo vest, da je padel na severnem bojišču sin Jožef. Niso mogli verjeti, ker se je že večkrat izkazalo, da take vesti niso zanesljive. Ampak navzlic dvomu je legla na srca vseh domačih žalost. Morda bo pa le res, ker pisma ni nobenega od njega — so si mislili. Pisali so na Dunaj na poizvedovalni urad Rdečega križa in dobili odgovor, da tam nič ne vedo o njem. Zadnjo soboto sta pa dobila gg. župnik in župan uradno obvestilo, da je Jožef Snedic padel in da je pokopan tam daleč v ogrski zemlji. Nas vse je zbolelo srce. Jožeta ni več! Bil je miren in blag fant, vsak, kdor ga je poznal, ga je imel rad. Rojen je bil leta 1891. in je letos služil tretje leto pri vojakih. Pred vojsko je bil zaposlen v tovarni na Jesenicah, kjer je bil navdušen član ondotnega »Orla«. Udeležil se je pred dvema leti evharističnega shoda na Dunaju v vrsti Orlov. Lahka Ti tuja zemljica, nepozabni Jože!

Šmarjeta. Dne 18. februarja je v Zbukih, občina Šmarjeta, utonil triletni Lojze Žnidaršič. Spodrsnilo mu je na brvi, ko je bežal iz strahu pred beračem. Njegov oče pa je bil ranjen v vojski in se sedaj zdravi doma.

Zapoge. Iz ruskega ujetništva se je oglasil Janez Hočevar, gostilničar v Valburgi, sin tukajnjega cerkvenega ključarja. Njegov brat Alojzij, ud Marijine družbe piše iz Ruskega, da je bil ujet od Rusov ranjen na nogi in v ledju. Sedaj se nahaja v bolnišnici v Rybinsk, gubernija jaroslavska. Ranjena sta bila iz naše župnije Janez Pipan, sedaj za 8 mesecev na dopustu in Franc Bergant, sedaj v Celovcu. Jožef Oblak ima pri vojakih tri sinove; eden je v Ameriki tudi vojak, pa ni mogel domov. Janez, četovodja 17. p., Andrej, 17. p., Karol, lovec. O vseh treh se govor, da so ujeti, Janez je tudi ranjen. Andrej je dobil dne 14. novembra srebrno svetinjo

drugega razreda za hrabrost. Vseh je bilo poklicanih iz naše župnije 17, letos še 4. Sedaj so trije doma. Pogreša se Pavel Hribernik, od katerega že od avgusta ni nobenega glasu. Če bi kdo kaj vedel o njem, se prosi, da sporoči njegovi ženi Mariji Hribernik, Zapoge 23, p. Smlednik. Umrl je Janez Vehovec, občinski odbornik in Radeckijev veteran, pod katerim se je vojskoval na Laškem. Bil je trdna korenina, a v par dneh ga je pobrala smrt. N. p. v m.

Vipava. Izobraževalno društvo naznana, da »Čebelica« v nedeljo po litanijsah posluje in se tudi izplačuje na zahtevo vso vlogo.

Vrhnik. Dne 28. februarja se je vršil pri nas nabor za črnovojnike letnika 1895. Potrjenih je bilo veliko fantov, med njimi pet »Orlov« in znani izurjeni telovadec načelnik vrh. okr. »Orlov« France Petrovčič. Lahko je ponosna »Zveza Orlov« na svoje fante, ker iz njenih vrst prihajajo vojaki-junaki, kar je v tako obilni meri pokazala ravno sedanja vojska. Čast ji!

Iz Idrije. Na sv. Matije dan nas je zapustil večletni kapelan č. g. Frančišek Onušič. Dospel je iz Gorij, kjer je služboval dve leti, k nam v Idrijo dne 7. novembra 1872 ter ostal do 13. februarja 1914, ko je stopil v pokoj. Eno leto in 11 dni je užival zasluzeni pokoj, potem pa ga je Gospodar življenja in smrti poklical k sebi. Dolgih 41 in pol leta je deloval v našem mestu, bil obče znana markantna oseba. To se je posebno pokazalo pri njegovem pogrebu, ki ga je 15 duhovnih sobratov spremljalo na zadnji poti, rudniški uredniki, realka in ljudska šola ter mnogobrojno občinstvo mu je izkazalo zadnje besedilo in poslednjo čast. Ni se poganjal za višje mesto, prostovoljno je ostal kapelan celo svoje duhovske življenje. Dasi nadaren in silno maveljiv ni hotel delati celo izpita za župnika, pač pa se je v prostih urah pečal s starimi grškimi in latinskim pisatelji. Dobil je bolezen na nogah, a ko so se rane zacelile, je potegnila na možgane, da je bil zadnje dve leti bolj nezavesten, le sem pa tja je za nekaj treutkov spomin in razum deloval.

Iz Idrije. Naši rudarji ne pojdejo v vojsko, četudi so potrjeni in zaprešeni. Od nekdaj že so prosti vojaške službe, a zato so imeli svojo brambo. Rudnik je leta 1736. naročil 100 pušk in rudarji so se urili v streljanju. 30 let pozneje so že imeli svojo četo, ki je bila po vojaško urejena. Radi bi bili iz takih rudarskih čet napravili pionirske oddelke. Vabili so jih, naj prostovoljno vstopijo v vojaško suknjo. Dnevna plača bi znašala 12 krajarjev, kruh in obleka pa še po vrhu. A Idrijčani so rekli, da z 12 krajarji ne morejo preskrbeti žeeno in otrok, naj bi dali, tudi žito po številu oseb v družini. Zediniti se niso mogli in pionirski oddelek se ni omislil. V francosih vojskah 1793—1813 so sicer prisilili nekatere rudarje, vendor so se kolikor mogoče ozirali na stare pravice. V okolici so bile pa drugače razmere. Leta 1798. je imel rudnik veliko srebra v zalcgi. Kupčija je cvetela, a rude ni bilo mogoče na Dunaj pripeljati. Župan iz Veharš Fr. Leskovic je sicer prevzel vozino iz Idrije do Ljubljane, a ni mogel izvršiti, ker so mu

vsi hlapci pobegnili iz strahu, da jih ne polove in ne vtaknejo v vojake. V zadnjem stoletju so sicer rudarje enako drugim jemali v vojake, predstojnik rudnika Schärfenberg se je pred sto leti zastonj ustavil novi naredbi. Ob začetku vojske je nad 200 rudarjev prijelo orožje, tudi drugi nabor jih je precej pobral, a sedaj se jih zdi, da bi bil rudnik preveč zapuščen, ne škodo državi, če bi še ostale pobrali. A pravljeni moramo biti na vse.

Škocjan pri Mokronogu. Draginja, kakor jo ljudje še ne pomnijo, se je pokazala ob zadnjem semnju. Še par dni pred semnjem so razni kupci letali vsevprek po vaseh, če bi se dal kdo zbegati in prodal živino prav po ceni. Na semanji dan pa so kar prežali na živino; nekateri voli so bili prodani po trikrat en dan, seveda vedno višje. Na živo vago so jih plačevali po 1 K 50 h kg. Revež, kdor mora sedaj kupovati! Ljudje, ali nismo pravili v jeseni: nikar ne prodajajte živine; kdor količkaj more, naj obdrži; spomladi bo strašno drag — pa nekateri niso hoteli verjeti. Kako že praviti pregovor: Kdor ne uboga . . . ? — Javna mestna tehnica, ki jo je zgradila naša posojilnica, je že marsikaterega obvarovala velike škode. Pa se še vedno nekaterim zdi škoda tiste male pristojbine in rajši zgube cele desetake. Prav pri zadnjem semnju se je pokazalo, kako koristna je tehnica. Kmetje, pridno se je poslužite! — Mali fantalini so se skavsalni, pa jo je eden preveč skupil. V prepiru je eden vzel revolver, ga sprožil in zadel drugega ravno v trebuh; morali so ga prepeljati v bolnišnico. Stariši, kdaj se boste vendor zganili?

Boh. Bistrica. Težka izguba je zadela zadnje dni ves Bohinj. Pretekli četrtek, dne 25. februarja, smo položili k večnemu počitku truplo rajnega g. Ivana Markeža, tukajnjega hotelirja in lesnega trgovca. Umrl je častne smrti za domovino v Št. Vidu v škofovih zavodih za posledicami raznih bolezni, ki si jih je nakopal na bojnem polju v Galiciji. Za njim žalujejo ne samo njegova iskreno ga ljubeča blaga sopoga in njegovi sorodniki, temveč po njem žalujemo vsi, ki smo ga poznali. Saj se je njegov ljubeznički, vedno veseli značaj moral prikupiti vsakemu, ki je le enkrat občeval z njim. Izgubili pa smo z rajnim gospodom Markežem tudi zelo nadarjenega in pridnega socialnega delavca. Bil je član okrajnega cestnega odbora, občinski odbornik, načelnik domačega gasilnega društva in sodeloval je požrtvovalno pri mnogih občekoristnih podjetjih. Kako priljubljen in spoštovan je bil ranjki, je pričal po greb, ki se ga je udeležila ogromna množica ljudstva od bližu in daleč; takega po greba Bohinj še ni videl kmalu. Gosp. deželni poslanec in bivši tukajšnji župnik J. Piber je ob odprttem grobu v ginljivih besedah naslikal velike zasluge ranjkega. Bog bodi njemu plačnik, njegovi globoko užaloščeni soproti pa tolažnik! Nam vsem pa, ki smo ga poznali, bo ostal v trajnem, častnem spominu.

Moravče. Ranjeni iz fare: Fr. Grošelj (Gričarjev) z Dečna v trebuh, Anton Nolimal (Benčetov) iz Katarije v desno roko, Lorenc Lampret (Metenkov) iz Podstrani v hrbet, Jakob Močilnikar iz

Velkevasi v roko, Lorenc Ribič (Osoletov) iz Žerenka, Franc Peterka (Potokarjev) iz Imenj zadel od šrapnala v levo nogo in levo roko, Anton Brodar (Storežov) iz Dol v trebuh. — Iz ruskega ujetništva so pisali Janez Vidic iz Žerenka, ki se nahaja v Tomeku, Karol Kosmač iz Štebelj in Janez Gril (mežnar) od Sv. Nikolaja. — Umrl je na polju česii in slave Franc Cerar iz Moravč, ki zapušča doma v dobo in dvoje otrok. Ko je edel na boščice je oddal svoji ženi vse dragocenosti in ob vsaki priliki je pisal, da naj se potolaži, če bo umrl na bojnem polju. Mnogokrat ji je pisal, kako lepo je umreli za domovino. Ob prezgodnjem grobu žaluje mlada žena, kateri trci mi veli izrekamo najiskrenje sežanje. N. p. v. m. — Iz črnogorskega ujetništva se je oglasil Jožef Kovič (Kraševč) iz Hrastnika, o katerem se je govorilo, da je utouil blizu Belgrada.

Iz Blok. V soboto 20. svečana, smo imeli pri nas hudo nevihto. Bliskalo se je in grmelo kakor poleti. Treščilo je v podružnično cerkev pri Sv. Duhu, kjer je začela goreti streha nad velikim oltarjem — pa tudi zraven stoječa šola bo imela spomin. Na plat zvona so ljudje hitro prihiteli in ogenj pravočasno udizili. Hvala Bogu, da ni bilo večje nesreče. — Letos smo imeli nenavadno veliko snega, že 20 let ga nismo imeli toliko. Vsled prehitrega tajanja snega in preobilnega snega je Bloščica silno narastla in le malo je manjšalo, da ni prišla Nova vas pod vodo. Led so pravočasno razbili in voda je kmalu upadla. — Cerarji smo dali skoro vse fante in može. Šlo jih je na vojsko čez 200. Nekaj je že ranjenih, dve sta pa radla v boju za domovino in sicer Matija Praznik in Janez Oražen. Oba zapuščata nepreskršljene otroke — obe družini brdki občutiti ta silen udarec božje previdnosti. Posebno Janez Oražen je bil talent, kaščnih je na kmetih malo. Na vse se je zastopil. Bil je kmet, urar, čevljari, krojač, mizar, bil za vse dober — zato je bil povsed priljubljen. Mir njegovi duši! — Zaključek Hranilnice in posojilnice izkuju 302.942 K 16 v. prometa; rezervni zaklad se je zvišal na 22.001 K 29 v. Člani se na prihodnji občni zbor, na katerem bo tudi predavanje, že sedaj uljudno vabijo.

Iz Dobrniča. V zadnjem »Domoljubu« stoji, da je »Domoljubo« dopisnik med bojnim gromom, a sem še doma. Kar sem sedaj zamudil, bom dvakratno popravil. Na naboru 20. februarja je bilo potrjenih izmed 23 fantov 17, med njimi 5 »Orlove«. Orlovskie vrste so se močno zredčile, kar jih je, še gredo 15. marca na nabor; gosto bodo vsi potrjeni. — Vojska je vzela tudi nad vse spoštovanega g. organista Ivana Petka. V novem stanu mu želimo obilo uspeha. — Vsled velikega snega in deževja je nastala velika povodenj, da je dve tretjini polja pod vodo, posebno so prizadete vasi Preska, Artmanja vas, Vrbovec, Korita. Posebno je voda narasla ponoči od sobote na nedeljo, da so ljudje ponoči živino iz hlevov spravljal. Škodo je napravila tudi po kleteh na krompirju. Take povodnji ni bilo že od 1895. leta.

Dobrnič. Dne 20. februarja je šlo na vojaški nabor iz naše občine 27 mladežev, od katerih jih je bilo 17 potrjenih.

— Iz ruskega ujetništva se je oglasil Janez Smolič iz Gorenjevasi. — Na bojnem polju je umrl Jožef Mohorčič iz Vrbovca; Janko Zaletelj je ranjen v obe nogi.

Domžale. Janez Kvas (Misalkov) iz Stoba je pisal, da je bil od Rusov ujet dne 21. novembra l. l. omenil pa je, da še ne ve svojega naslova.

Drašiče pri Metliki. Umrl je dne 18. februarja g. Martin Pečarič v 73. letu svojega življenja, oče velespoštovane družine v Župniji. Z njim je legel v grob zopet eden mož prave stare korenine. Bil je zgleden gospodar, vzoren oče in v boju za sveto katoliško svar vsekdar neustrašen mož. Marsikaj je moral za dobro svar potreti, pa nikdar se ni zbal žrtev, naj so bile tudi tako težke. Dasi je bil sam telesno bolj slaboten, je bil pa duševno zato krepak. Drašičani se imajo pokojnemu zahvaliti za lep križev pot, dal je pokojni zanj nad 2000 kron. Velik prijatelj je bil pokojni našemu zadružništvu od početka in je veliko prispomogel k tako lepim uspehom na tem polju v metliški župniji. Po mnogem trpljenju ga je pa Bog poklical k plačilu. Naj mu sveti večna luč!

seči. Prav umestno bi bilo, da se tudi mestih šole sklenejo. Draginja se zlasti mestih vedno bolj pozna. Če se sklenejo šole tudi tam zgodaj, bodo mestom odvzeti na milijone ljudi, katere morajo zdaj preživeti. Z dijaki gredo lahko na dejelo tudi profesorji in mnoge gospodinje, ki so na kmetih doma. Vsi ti dijaki bodo pomagali doma pri delu, da se vse delo dobro opravi. V domači hiši se pa še ne pozna, če se eden k skledi pride. Če je torej v mestih res tako veliko pomanjkanje, naj se naša šole sklenejo in napravijo potilnice do konca vojske.

Zahvala.

Dne 4. januarja l. l. mi je pegerol pod in senica, nisem pa še nobenkrat plačal za zapadlo premijo, ker je bilo šele prvo leto. Pomejemo sem namreč mesto zavarovalnic premijo plačal neke druge plačilo na pošti.

Počipani se inkrene zahvaljujem slavnemu »Oražemnu zavarovalnici« v Ljubljani, ker mi je vseeno, takoj in popolnoma v mojo zadovoljenost izplačala škodo. Vsled tega priporočam ljudevnu »Oražemnu zavarovalnico«, ki v slučaju požara glede tečnosti prekosi vse druge tiste zavarovalnice.

Cer. Toplice, 15. februarja 1915.

415 Ignac Klobučar,
zoblažence Franc Jožef.

Gospodarske vesti.

Šole bo treba zgodaj skleniti. Zaradi pomanjkanja delavcev so se po dejeli jeseni začele šole začetkom novembra, kar je veliko prispomoglo, da so se vsa dela na polju dobro opravila. Med tem je šlo gotovo še toliko moških od doma, kakor poleti. Spomladno delo je pa ravno tako nujno, kakor jesensko. Ker moških delavcev ne bo zadostiti, si bo treba z otroci pomagati. Močne ženske čisto lahko za drvo držijo, otroci pa po stari navadi za klešče namejajo krompir, tolčajo kepe, pasejo živilo in pomagajo pri napravi stelje. Otrok se da v sili za vse porabiti, če hočemo torej poljska dela vsaj za silo spraviti, se morajo šole koncem marca skleniti, ker aprila se začne hujše delo, mainika je pletev, junija pa košnja na vrsti. Ali bi kazalo, da vsaj mali hodijo v šolo? Skoraj da ne. Če ima mati le male otroke doma, kako bo delala? Taka delna šola bi v otrokih, ki bi morali v šolo hoditi, rodila neko mržnjo do šole, da bi se veliko ne moglo do-

Petrolej iz vode. Nemši listi poročajo: Braunschweiger Landes-Zeitung piše, da je neka Nemka iznajdla nove vrste petroleja. V litru kuhanje vode naj se raztopi pol funta navadne sode; voda naj se popolnoma shladi in prilije četrtek litra petroleja. Tak petrolej baje ne gori hitreje in sveti celo boljše, kakor navaden petrolej. Preizkusili so baje petrolej tudi v Berlinu. Naj to preizkusijo tudi naše gospodinje, ker se že izplača zdaj, da se iz enega litra petroleja pridobe štirje litri. V Steinfeldu pri Gradeu je inženir Bittner preizkušal iznajdbo. S čistim petrolejem napolnjena svelilka je gorela $11\frac{1}{2}$ ure; zmesana voda s sodo in s petrolejem po zgoraj opisanem načinu 11 ur. Porabil je zato izkušnjo pol litra petroleja. Mešati se mora seveda s čistim petrolejem in ne s petrolejem, ki je bil že prej zmesan z vodo.

To poročilo je objavil »Slovenec«. Misli na dobili sledeči dopis: V petkovem »Slovencu« št. 46 z 26. februarja 1915 sem bral med dnevнимi novicami recept, kako se petrolej s pomočjo vode in sode pomno-

žuje. Brž sem poizkusil stvar praktično. Vzel sem prav po tamošnjem (»Slovenčevem«) receptu 1 liter vrele vode, v kateri sem raztopil pol funta sode, potem sem pustil vodo, da se je shladila in nato sem ji primešal četrtna litra pravega petroleja, to zmešal in si nalil svetliko . . . Krasno! Stvar se je divno obnesla. Še nikoli mi moja namizna svetilkka ni tako jasno in svetlo gorela, kar mi sveti s samim petrolejem. Ker se je petrolej tako podražil, je to res silno imenitna iznajdba nemške žene, ker si lahko iz 1 litra petroleja narediš 4 litre, pa imaš svitlejšo in cenejšo luč. Verjemi, ako ne poizkus, saj ne stane veliko! — Ant. Hribar, župnik.

Listek

Konec vojske.

(Konec.)

Tedi je razumel, kaj je nameraval Tom s tem reči. »Ali ne leže tudi ponoči tamkaj?« je vprašal.

Stari Tom je zmajal z glavo. »Tega ne ve noben človek, mladi! Noben človek.«

»Toda kaj pa naj drugače počno?«

»Tega ne ve noben človek. Noben človek ni videl — noben človek.«

»Noben človek?«

»Čudne stvari sicer pripovedujejo,« je rekel stari Tom. »Čudne stvari — Ampak nam ni mogoče verjeti. Jaz grem, ko nastane noč, v hišo in ostanem v hiši; torej jaz ne morem ničesar reči, ne? Toda nekateri misijo to, drugi ono. Slišal sem, da je gotovo nerreča, ako se jim sleče obleka, predno niso kosti bele. To so pripovedovanja — — «

Mladi je radovedno rošledal starega strica. »Kakšna pripovedovanja?« je dejal.

»Pripovedovanja o mesečnih nočeh in o stvareh, ki letajo okrog — — Toda jaz ne verujem. Jez ostajam v postelji. Če se začne pripovedovanjem verjeti — veliki Bog! Potem postane človeka pri belem dnevu sredi polja strah!«

Mladi fant se je začel ozirati krog sebe in pojenjal je za malo časa z vprašanjem.

»Pripovedujejo o pastirju, ki se je izgubil in tavil tri dni in tri noči po londonskih ulicah. V razvalinah je zabredel in blodil semintja. Tri dni in tri noči je letal okrog in ceste so se tako spreminjaše, da ni mogel najti pota domov. Ako bi se ne bil spomnil na nekatere besede iz svetega pisma, bi gotovo tamkaj ostal. Cel dan in celo noč je letal in cel dan je bilo vse tih. Tako tihot smrt je bilo cel dan, dokler ni solnce zašlo in nastovil mrak. Takrat je pa začelo šumeti, zdihovati in slišati je bila hoja hitrih nog.«

Umolknil je.

»Jal!« je rekel brez sape mali. »Naprej! Kaj se je potem zgodilo?«

»Nastal je ropot konj in voz, omnibusov in tramvaja, klaci, žvižganje, ropot, da mu je teklo mrzlo po hrbtnu. Ko je zaslišal žvižganje, je tudi vse videl, ljudi, ki

so hiteli po cestah, ljudi po hišah in prodajalnah, avtomobile po cestah, mesečino v svetilkah in oknih. Pravim ti, Tedi, ljudi je videl. Toda to niso bili ljudje. Bili so le duhovi onih, ki so pomrli v grozotah vojske, duhovi onih, ki so prej stanovali po tistih hišah in hodili po tistih cestah. Kadar megla in dim so hodili mimo njega, Tedi. Mnogi so ga ljubezljivo pogledali, mnogi pa so bili grozni; grozni, da ne morem povedati! Prišel je tudi na trg, ki je bil ves razsvetljen, in po tlaku je bilo vse polno gospodov in gospe v najdražjih oblekah. Po cestah pa avtomobil za avtomobilom. Ko je te ljudi gledal, so postali njih obrazi grozni — — strašno grozni, Tedi. Zdalo se mu je, da ga vsi gledajo, in da ga hočejo gospe nagovoriti. Gospe so se mu bližale in ko so ga pogledale v obraz, je videl, da imajo — mrtvaške glave. Vsi tisti ljudje so imeli mrtvaške glave. Vsi so se drenjali k njemu, ga nagovarjali, prijemale, mu grozili in se mu laskali, tako da mu je srce skoraj obstalo od strahu — — «

»Ja — —,« je rekel Tedi in nastal je mučen molk med njima.

»Takrat pa se je spomnil besedi iz svetega pisma, ki so mu rešile življenje. »Gospod, pomagaj mi!« je rekel, »jez se ne bojim!« Ko je to izgovoril, je zaslišal, da je zapel petelin in mesto je postal zopet prazno. Nato mu je Gospod pomagal in ga spravil domov.«

Tedi je imel kar steklene oči, ko je poslušal to pripovedovanje.

»Toda kdo so bili tisti ljudje,« je dejal, »ki so stanovali v vseh onih hišah? Kaj so bili?«

»Fini ljudje iz mesta, ljudje, ki so imeli denar. Vsaj mislili smo, da je denar tisto, dokler ni prišel strašni polom, takrat je bil pa denar samo papir. Da, več kot stotisoč! Milijon! Jaz sem videl v mestu uice, na katerih se ni moglo priti naprej, kadar so ljudje kupovali po prodajalnah — toliko ljudi je bilo.«

»Ampak odkod jih je dobivalo toliko jesti?«

»Iz prodajalen, kakršno sem tudi jaz imel. Dandanes nimaš ljudje niti pojma več, kaj je prodajala. Niš pojma! Okna, takoj velika kot vrata, kdo jih dandanes pomni? Pomisli, jaz sem imel enkrat v svoji prodajalni celo poldrugo tono krompirja in sem tržil z njim! Oči bi ti padle izpod če'a od začudenja, če bi videl, kaj vse sem imel jaz naprodaj v svoji prodajalni! Košere, polne hrušk, kostanja, jabolk in velike orche! Njegov glas je postal mehak. »Pa tudi banane.«

»Kaj so banane?« je vprašal mali.

»To je bilo sadje. Sladko, sočno sadje. Inozemsko sadje. Iz Španije in Amerike in tudi od drugih krajev so vozili to sadje na lednjah k nam. Iz celega sveta sem dobival to sadje in ga prodajal v svoji prodajalni! Jaz, ki hodim zdaj poleg tebe v starih vrečah in iščem zgubljeno kokoš. Zgodaj zjutraj so prihajale v mojo prodajalno imenitne, lepe gosre in so me ogovarjale: No, gospod Smallways, kaj imate danes novega? Jaz pa sem odgovarjal: Tukaj imam lepa, sveža jabolka iz Kanade! Ali pa sem jim ponujal kostanja. Ali razumeš? Potem so kunovali. Rekle so: Pošljite mi nekaj kill! O Bog! To je bilo

življenje! Kupčija, delo, vse, kar se je videl tedaj, avtomobili, vozovi, muzikanti. Zmerom je prislo kaj mimo — zdaj je pa vse proč. Ako bi ne bilo teh praznih hiš, bi mislil, da so bile vse to samo prazne sanje.«

»Ampak, zakaj so vsi ti ljudje pomrli?« je vprašal Tedi.

»Velik polom!« je odgovoril stari Tom. »Vse je šlo dobro, dokler se ni začela velika vojska. Vse je šlo kot ura. Vsak je imel svoje delo in vsak je imel vsak dan toliko jesti, da je bil zadovoljen.«

Mladi Tedi je gledal začuđeno starca. »Ako pa kdaj ni imel jesti, je dobil svoj lonec gorke juhe v ubožni hiši. In kruha, boljšega kot se peče kjer koli dandanes Belega kruha, gosposkega kruha!«

Tedi je strmel, rekel pa ni ničesar. Stari pa se je udajal spominom. Ustnice so mu šepetal: »Holandski sir! Pivo! Pipa tobaka!«

»Toda, kako so prišli ljudje ob življene?« je vprašal medtem Tedi.

»Prišla je vojska. Vojska, z njo se je začela vsa nesreča. Vojska je divjala naokrog, toda vojska ni pojorila mnogo ljudi. Vse je preobrnila. V London so prišli in ga zažgali in potopili vse ladje v Themsi. Tedne smo lahko gledali dim; v kristalno palačo so vrgli bombo in jo pognali v zrak; vse železnice so razdrili. Ljudi so morili samo slučajno. Morili so boli drug drugega. Enkrat je divjal tu v bližini, Tedi, velik boj — visoko v zraku. Velike stvari, večje kot največje palače, so plavale v zraku in se bojevale med seboj, mrljci pa so padali na zemljo. Strašno! Toda manj so morili ljudi z vojsko, kakor s tem, da so napravili konec vsej kupčiji. Več ni bilo kupčije, Tedi, nič denarja nikjer, in če je bil denar, se ni moglo ničesar kupiti!«

»Toda, kako so prišli ljudje ob življene?« je vprašal po kratkem molku zopet Tedi.

»Saj ti povem, Tedi,« je rekel stari mož.

»Torej najprvo, kar je prišlo, je bilo, da se je vsa kupčija menjala. Kar naenkrat je bilo, kakor bi ne bilo nikjer nič več denarja. Imeli smo le čeke — to je bil papirnat denar in ravno toliko veljaven kot denar — naenkrat pa niso nič več veljali. Jaz sem imel še tri. Potem se je reklo, da tudi bankovci nič ne veljajo, in tudi srebro je padlo v vrednosti. Zlata sploh ni bilo več dobiti. Imeli so ga banke v Londonu, banke pa so bankrotirale. Vse je bilo bankrotno. Vse brez dela. Vse.«

Umolknil je in pogledal svojega spremljevalca, katerega obraz je kazal izraz brezne zmedenosti.

»Tako se je začela lakota in revolucija. Straški so bili na dnevnem redu — — vse čudne stvari, pri katerih nisem bil udeležen — — vedno hujše in hujše. Drug drugega so pobijali, streljali, plenili in se pasli. Napadli so banke v Londonu in poiskali zlato v njih. Toda iz zlata mogli delati kruha. In kaj smo mi počeli? Mi smo se zadržali popolnoma mirno. Mi nismo hoteli nič od njih, in oni niso hoteli nič od nas. Nekaj starega krompirja smo še imeli, največ smo pa živelj od podgan. Naša hiša je bila stara,

polna podgan; tem lakota ni škodovala. Kolikokrat smo ujeli podgano! Kolikokrat! Toda ljudje, ki so stanovali tu očrog, so imeli prešine želodce za podgane. Niso jih mogli jesti. Navajeni so bili na vse mogoče sladčice in zato so niso mogli navaditi na navadno hrano. Dokler ni bilo prepozno. Raje so umrli.

Lakota je bila, ki je morila ljudi. Še preden je prišla rdeča smrt, so padali kot muhe poleti. Kako dobro se vse vem! Jaz sem bil eden med prvimi, ki so postali bolni. Sel sem iz hiše, da bi bil vlovlj kakšno mačko, potem sem šel na polje, če bi dobil kako repo; naenkrat pa se me je polastil čuden občutek. Nimaš poima o helečinah. Tedi — kar zvilo me je. Ob voglu sem ležal — troja tetra je prišla pogledati, kje sem. Kot vrečo me je vlekla domov.

Spoloh bi ne bil nikdar več zdrav, aki bi ne bio tvoje tetra. Tom, mi je rekla, ti moraš biti zdrav! Jaz sem vedel! Potem je postala ona bolna. Bolna je bila — toda umrela — to ji ni bilo dano. Veliki Bog! je dejala, kako naj umrem in pustim tebe samega! Da, to je rekla. Jezik ima na pravem mestu tvoja tetra!

Torej, rdeča smrt, ta je pomedila ljudi. Tedi. O pokopavanju ni bilo govora. Tudi konje, mačke, pse in podgane je pobrala. Končno je bila vsaka hiša polna mrličev. V London se ni moglo priti, tako je smrdelo; tudi mi smo se morali preseliti v hišo, kjer zdaj stanujemo. Vodovodi so bili tudi okuženi. Odkje je prišla rdeča smrt, to ve ljubi Bog. Eni pravijo to, drugi to. Eni pravijo, da je prišla, ker smo jedli podgane, drugi pa, da je prišla od lakote. Drugi zopet pravijo, da so jo zanesli Azijci od Tibeta. Vse, kar vem, je, da je nastopila ta bolezna po lakoti. Lakota pa je nastopila po strahu, strah pa vsled vojske.

Tedi je premisiljal. Ampak, kaj je provzročilo rdečo smrt? je vprašal.

Saj sem ti vendar povedal, je odgovoril Tom.

Ampak, zakaj je nastal strah?

Ja, bil je.

Pa zakaj so začeli vojsko?

Niso mogli drugače, ker so imeli vendar svoje zrakoplove.

In kako se je končala vojska?

Ce je že končana, to ve ljubi Bog, mladi, je dejal stari Tom. Ako je končana, to ve ljubi Bog! Potnik, ki pridejo tu mimo — prejšnje polejje je bil eden takaj, ki je pripovedoval, da se še zmerom dajejo. Pravijo, da se tam na severu peščica ljudi še zmerom vojskuje. Ravnotako v Nemčiji, Kini, Ameriki in Bog sam ve, kje še. Pravijo, da imajo še vedno zrakoplove, plin in druge stvari. Mi že tukaj sedem let nismo nič čutili od tega. Zadnje, kar smo videli, je bil čuden, polomljen zrakoplov, ki je tam čez plaval. — Bila je majhna stvar, in visel je po strani, kot da se je nekaj z njim zgodilo.«

Tam spodaj, glej — kjer je vse tako čudno rdeče — tam je stala plinarna.«

Kaj je plin? je vprašal Tedi.

Ah, nekaj, kar se ne da prijeti, s čimur se napolnijo baloni. S plinom se je tudi kurilo, dokler se ni iznenila elektrika.«

Tedi si je na podlagi teh podatkov brezuspešno prizadeval napraviti jasno

sliko o plinu. Zato so se vrnilo njegove misli k prejšnjemu pogovoru.

Ampak, zakaj niso prenehali z vojsko?

Iz trme. Vsakega je bolela — ampak vsak je tudi drugemu prizadeval bolecine. Vse je bilo polno napuha in domoljuba, in tako so raje vse prevrgli na kup. Nadaljevali so — vedno neprej. Potem so pa postali obupani in divji.

Toda vojska bi morala prenehati, je dejal mladi.

Sploh bi je ne bilo treba pričeti, je dejal stari Tom. Toda ljudje so bili prevezetni. Ljudje so bili prevzetni, domisljavi in nazilni. Preveč so imeli za jesti in piti. Potem — ni bilo nič! Čez nekaj časa tudi ni nihče več zahteval, da naj se opusti. Nihče ni zahteval — —

Tom se je zamislil.

Naj reče kdo kar hoče, je dejal čez nekaj časa, ni je bilo treba začeti.

To je rekel tako priprosto — — Nekdo bi moral nekje nekaj preprečiti. Toda kdo, tje, kako?

Slike in črtice z bojišč.

CXXXII.

Fisme iz Karyatov

Računski podčastnik Franc Lapajne iz Idrije je pisal z dne 13. februarja prijatelju v Idrijo:

Ker mi zopet enkrat čas pripušča, hočem izpolniti obljubo, ki sem Vam jo dal zadnjie.

Kakor danes tako tudi pred tremi meseci zagledam neko jutro sneg — prvi sneg meseca listopada. Zelo je mrzlo. Kaj so morali prestati naši fantje gori v hribih na prostem, po strelnih jarkih? Ubogi vojaki, nekaterim so že otrpnele noge in roke, eden našega, 97. pespolka, je celo zmrznil. —

Ker ne moremo s poljskimi kuhinjami do njih, dostavljamo jim kruh, mesne, juhine in kavine konserve ter druga živila s pomočjo konjev. Klavna živina se tudi žene gori in pobije, da si sami juho kuhajo. — Danes se odpravimo s celo »fasungo« ob 11. uri dopolne. Pot je dolga in ponekad strma, ker moramo napraviti ovinek. Ker so tla zmrzla, imamo sitnosti s konji, ker so še »gladki«: večkrat kateri pada in tovor je treba popravljati.

Na potu srečamo oddelek naše 9. stotinje s 140 Rusi; ujeli so jih včeraj med bojem. Ujetniki so slabše obleceni kakor mi; za zimo boljša od naših so le njih visoka obuvala. Pritožujejo se, da jih s brano slabšo preskrbujejo, a izgledajo dobro. Po večini so vti krepke posavate iz raznih pokrajjin Sibirije, med njimi mnogo zasičnikov znanih azijskih narodnosti. Neki Madžar je izrekel eno opazko v svojem jeziku, a eden ujetnih ga je razumel. Mi smo delo gledajo dognati, da je dotični Tartar. Pa naj se kdo reče, da se ne vojskujemo s celim svetom; Rusom, Francozom in Angležem pomagajo v vojski

proti nam vsi mogoči narodi, a mi, koliko imamo prijateljev?

Vrh hriba gremo mimo naših strelnih jarkov. Rusi nas ne morejo videti, ker so precej oddaljeni in je megla. — Počasi pridemo do naših stotnij. Fantje kopljajo nove jarke, iz bližnje vnesi so si prinesli malo slame, da ne ležijo prav na golih tleh. Jarki so na mnogih mestih pokriti z drejem, na katero je še zemlja namešana. To nudi zadostno varstvo proti šrapnelom a ne proti granatam, katerim ni mogoče uiti. Šrapnel se razleti v zraku, a granata in težke havbice izstreliena, vdari do dva metra globoko v zemljo, nato se razleti in raznesi na vse strani kose železa ter prst in kamne; na mestu, kamor je zadeba, pa nastane velika jama. Del granate, kakih 15 cm dolg kos jekla, ki je vsled tega, ker je odtrgan, na vseh krajev zobjast in oster, je človeku zelo nevaren; odtrga mu obe nogi, roko ali pa celega razirga. Videl sem pa že vojaka, katerega je tri metre visoko v zrak vrglo, a ni dobil rane, le pretreslo ga je tako, da je moral v bolnišnico.

Konji so hitro razbremenjeni in »fasunga« kmalo razdeljena. Ko se nazajgrede približamo pozicijam, v katerih smo prej videli 87. pešpolk, poči naenkrat puška in krogla prasne nimogla glave. Stoj ti tam, kaj delaš, nas ne poznaš, sem mislil zaupiti, a že poči drugič, tretjič. Brž zgrabiti konje, pa na levo dol in gozd, to je bilo delo par sekund in skriti smo bili. Kdo je streljal? Odgovor nam je dal neki vojak od satnите patrulje 87. pespolka, ki je bil tudi ondi skrit. Pravil nam je, kako je prišel po navadi do tam, a danes je mesto svojih tovarišev našel tam Ruse, kateri so morali pred kratkim do ondi priti. Naši so se torej umaknili, a na njih mestu so prišli Rusi! — Kaj se bzi zgodilo z onimi, ki so še za nami?

Ko gremo kakih 10 minut dolj po gozd, prispiha za nami en kuhar 2. stotinje in pove, da so Rusi ravno kar ujeli njihovega računskega podastnika, tri može in širi konje. Prišli so kakor mi do onega mesta, a tam jih je osem Rusov ustavilo. Uteči je imel čas le on, ki je bil nekoliko zadaj in je nevarnost še o pravem času zapazil.

Do našega »Gefechtsrena« smo prišli ob šestih zvečer; hodili smo torej celih sedem ur. —

O priložnosti Vam morda zoper kaj napišem, do tedaj pa Vas prisno pozdravlja Vam udani Franc Lapajne.

CXXXIII.

Črtica iz dnevnika slovenskega vojaka

Anton Stražar iz Prapreč nam je posal sledečo črtico iz dnevnika svojega prijatelja Jožeta, ki se nahaja na severnem bojišču:

Smo kakor romarji, ki potujejo na daljno božjo pot. Mesto romarskih pačic imamo puške, mesto potrebnega živeža pa največkrat samo municijo.

Tako smo nek septemberski večer priomali v neko ubožno vas v Galiciji,

Stopati smo morali cel dan precej hitro, ker so bili Rusi kaj radodarni s svojim »gnilim krompirjem« (svinčenke); da smo pa stopali bolj po taktu, so nam pa godili s »speklenškim orglimi« (strojne puške).

Prišli smo torej v vas, ki ni imela drugih stanovalcev kakor miši in podgane. En prizor v tej vasi mi je ostal neizbrisno v spominu.

Bilo je na drugem koncu vasi.

Poleg pota je ležala konjska mrha. Njeni tovariši so bili širje judje: Aron, Izak, Samuel in Rahela. Ne vem, kaj je bolj smrdelo, mrha ali judje . . .

Aron v svojem umazanem kaftanu je ravno dovršil glavno delo. Odrl je namreč mrho. Njegova sinova Izak in Samuel, pa sta napenjala svoje šibke moči in vlekla raz mrhe kožo.

Mož in žena sta se lotila drugega dela.

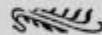
Daleč proč je ležal mrtev vojak.

Pobrala sta mu vso vrhno obleko — čemu bi to zakopavala v zemljo! — posebno natančno sta pregledala žepe — morebiti jima je bil kaj dolžan ta vojak?

Delo je bilo kmalu končano — saj so bili rojeni v takih delih! Potem sta potegnila mrlja v bližnji jarek in ga zasula.

Nedaleč v ozadju je ležalo zanesljivo judovsko pokopališče. Porašeno je bilo s travo in raznim grmovjem.

Judje so »otroci tega sveta«. Le za ta svet se trudijo, za dušo se jim ne zdi potrebno skrbeti.

Vprašanja in odgovori.

I. K. v I. Glede pušk in drugih stvari, o katerih nam pišete, Vam priateljsko svetujemo tole: Vzemite samo naš list od letos v roke in preberite poročilo o nesrečah, pa boste videli, koliko nesreč se pripeti vsak teden samo vsled tega, ker ljudje lahko vloženo ravnajo z orožjem. Puške so po našem mnenju za lovec in vojake, drugi pa, ki jim to ni potreba, naj puste tako orožje.

Dopisnici s Save. V take stvari se naše uredništvo ne more vtikati. Pojasnite gospodu Vaš položaj in gotovo se bo z Vami imelo obzire.

M. O. Č. Obrniti se mora Vaša hči do glavarstva, zdi se nam pa, da ne bo nič izdal, ker podpora dobiva, da pa je, kakor pravite, prikrajšana, je govor vzrok. Saj je še mnogo zakonskih žena, ki dobivajo le piše podpore in imajo poleg revščine še kup otrok. Vaša hči pa dobiva podporo po bratu.

M. H. Sv. D. Pojasnite zadevo vašemu gospodovi županu.

F. J. R. Pojasnite zadevo g. županu. Je pač težko, vsak bi rad več imel, ampak je treba upoštevati razmere.

F. L. Laški trg. Naznanite vašo zadevo posredovalnici za delo, ki je ustanovljena pri kranjskem deželnem odboru.

J. T. S. Mati, ki vstane iz otročje postelje, potrebuje tečno hrane. Ona ne sme stradati, radi sebe in radi otroka ne! Če ima beli kruh, ozir, če ga more dobiti, naj ga le je, brez skrbi.

»Bogoljubova« letošnja 1. številka je pri upravnosti popolnoma pošla. One cenejne naročnike, ki imajo morda kak izvod te številke odveč in ga lahko odstopijo, prosi »Bogoljubova« uprava, da jo vrnejo za nove naročnike, ki se še vedno oglašajo.

Tedenska pratika.

5. sušca.

1. Sv. Friderik (Miroslav), škof v Utrehtu, ob koncu 8. stol. L. 838. je bil zavratno umorjen, ravno ko je končal sv. mašo. — Drugi sv. Friderik je bil opat premonstratovskega reda. — 2. Sv. Evzebij. — 3. Sv. Teofil, škof v Cezareji.

Solnce v. 6. u. 37 m. — z. 5. u. 48 m.
Luna v. 11. u. 09 m. — z. 7. u. 41 m.

6. sušca.

1. Sv. Frisojin, opat, prvi apostol Alamanije, rojen v V. stol. iz plemenite rodbine v Irlandiji. Da se še bolj posveti Bogu, je zbežal iz domovine v Galijo, kjer je ustanovil več samostanov, prenovil posebno samostan sv. Hilarija, ki je po njem zastavljal daleč po svetu. Umrl l. 538. Švicarski kanton Glarus ga ima v svojem deželnem grbu. — 2. Sv. Viktorin. — 3. Sveti Katarina B.

Solnce v. 6. u. 35 m. — z. 5. u. 49 m.
Luna v. — z. 8. u. 05 m.

7. sušca.

1. Sv. Tomaz Akiški, cerkv. učenik, rojen l. 1224. na Laškem v Kalabriji nedaleč od Monte Kasina iz grofovske rodbine, stopil v dominikanski red in je najslovitejši kršč. modrijan. Zložil je več znanjih himnov, na pr. Pange lingua, Lauda Sion, Adoro te . . . Posebno je za vse čase zaslovel po svojem izvanrednem delu »Summa«, kjer je v dveh velikih zvezkih združil vse takratne bogoslovne in modroslovne znanosti, za kar si je pridobil častni naslov »doctor angelicus — angleški učenik«. Večkrat mu ponujano čast nadškofa in kardinala je iz ponižnosti vselej odklonil. Umrl je v 48. letu svoje starosti na potovanju k cerkvenemu zborovanju v Lijenu in sv. cerkev ga je odločila za zaščitnika vseučilišč. — 2. Sv. Perpetua in Felicita, muč.

Solnce v. 6. u. 33 m. — z. 5. u. 51 m.
Luna v. — u. 34 m. — z. 8. u. 39 m.

8. sušca.

1. Sv. Janez od Boga, spozn., ustanovitelj reda Usmiljenih bratov, roj. l. 1495. na Portugalskem. Kmalu je zapustil očetovsko hišo, služil kot pastir, pozneje se je udeležil pri vojskah. Ko pa je nekoč slišal pridigoval slovečega pridigarja Janeza iz Avile, se je izprobenil, strezel bolnikom in sveto umrl l. 1550. — 2. Sv. Filemon, muč. — 3. Sv. Apolonij. — 4. Sv. Julijan, nadškof.

Solnce v. 6. u. 31 m. — z. 5. u. 52 m.
Luna v. 1. u. 55 m. — z. 9. u. 24 m.

9. sušca.

1. Sveta Frančiška Rimška, vdova, rojena l. 1384. v Rimu iz plemenitih staršev. Zoper svojo voljo je bila omožena, v zakonu pa je bila vzor potprežljivosti, da je svojega moža z njo izpreobrnila in on sam, čeravno je bil vročekrven in pravi divjak, sam je večkrat dejal: »Moja žena je angeli«. Po smrli svojega moža je stopila v nunske samostan, sama pa iz svojega premoženja je ustanovila red Olivetancev ali belih Benediktincev, ki se je vselil tudi na Koroško. Sv. Frančiška je umrla l. 1440. v starosti 56 let. — 2. Sv. Gregorij Nisenški. — 3. Sv. Pacijan, škof. — 4. Sv. Vitalis.

Solnce v. 6. u. 30 m. — z. 5. u. 53 m.
Luna v. 3. u. 03 m. — z. 10. u. 23 m.

10. sušca.

1. 40 mučencev v Sebasti je bilo uničenih v mestu Sebasti ob Črnom morju l. 320. na povelje krvolocenega Licinija, ker se niso hoteli klanjati

malikom. Najpoprej so bili bičani, z lakoto trpinčeni, naposled so bili peljani k zamrznjenemu ribnjaku, a zraven je bila toplo kopel za tega izmed njih, ki bi se hotel odpovedati svoji veri. Eden izmed njih se je dal res zapeljati, toda umrl je na gloma, ko je stopil v toplo kopel. Ali namesto njega je takoj stopil paganski čuvaj, ki je nanje pazil, med ostale mučenike tako, da jih je vselej 40 doseglo krono mučenštva. — 2. Sv. Kaj in Aleksander, muč.

Solnce v. 6. u. 28 m. — z. 5. u. 54 m.
Luna v. 3. u. 57 m. — z. 11. u. 35 m.

11. sušca.

1. Sv. Heraklij, muč. — 2. Sv. Cozim, muč. — 3. Sveti Felicita in Perpetua ob času ces. Septimija Severa leta 203. mučeni v afriškem mestu Kartagi; z njima so dosegli mučenško krono tudi katehumeni: Sator, Saturnin in Revokat. Najpoprej so jih vrgli v cirkusu zverini, končno pa so bili vsi obglavljeni. — 4. Sveti Avrija (Auria, lat. ime = Zlatuška). — 5. Sv. Angela, dev., rojena l. 1248. v laškem mestu Foligno. Njeno življenje in njene pričazni je opisal njen spovednik Rainald.

Solnce v. 6. u. 26 m. — z. 5. u. 56 m.
Luna v. 4. u. 36 m. — z. 12. u. 53 m.

**Serravallovo
železnačno Kina-vino**
najbolj pripravljeno
kot darilo za
vojne ranjence
in
rekonvalescente.

Od zdravnikov priznano in priporočeno
krepilno sredstvo.

Izborni okus.

Na prodaj v lekarnah.

I. Serravall, c. in kr. dvorni dobavitelj
Trst-Barkovje. 435

Dobre knjige.

Slovenski zemljevid Evrope. Dolgo pričakovani zemljevid Evrope, ki ga je obljubovala Katoliška Bukvarna, je sedaj izšel. Nihče ne more presoditi, koliko truda in stroškov je povzročil zemljevid založništvu in izdajatelju. Sedaj pa, ko imamo pred seboj dovršen zemljevid, vidimo, da je ta trud obrodil tudi najlepše sadove. Sedaj šele moremo presoditi, kaj vse nudi ta zemljevid. Človek bi ne verjel, da je mogoče tako velikansko množino imen, mest, vasi, gora, voda in drugih podrobnosti, kakor jih nudi Evropa, tako pregledno in jasno razvrstiti na omejenem prostoru. Četudi je zemljevid zelo velik, 1 m 15 cm širok in 86 cm visok, je vendar prostor za tako število imen omejen. In ravno preglednost in natančnost sta prvi prednosti tega zemljevida, ki ju ima v toliki meri, kakor noben drug zemljevid Evrope. Ob robu ima specijalne zemljevide, posebno izven evropskih delov sveta, ki igrajo v

današnji vojski kako vlogo, na primer Osrednja Azija s Kiaučavom in Japonsko, turško-rusko ozemlje v Aziji, nemške kolonije v Afriki, nemška posestva v Južnem morju. Sueski prekop itd. Za orientacijo in lažji pregled svetovnega položaja je uvrščen tudi zemljovid celega sveta. Za izobraženca, kar kor tudi prirovnega človeka, bo zemljovid enako pregleden in jasen. Kjer se je zdelo potrebno, so se navedla po leg slovenskih imen tudi nemška imena. Ne samo za orientacijo in pregled vojnih dovodov, temveč za vsako zasebno in javno porabo bo ta zemljovid nudil najlepši pregled: zaradi velike oblike bo vedno najbolje služil na steni. — Velika prednost je tudi nizka cena, ki je določena temu zemljovidu, velja namreč samo 2 K 40 vin., po posti 20 vin. več. Dobil se bo pa tudi načrtovan na platno s palicami.

Zemljovid Evrope velja za naročnike »Svetovne vojske« samo 1 K. Pri ložen bo 10. sešitku »Svetovne vojske« z računom in položnico vred. Ker ta cena ni v nobenem razmerju s trudom in stroški, ki jih je zahtevala dobava zemljovida, naj doda vsak naročnik še 6 vin. za stroške poštne lranilnice in nam dospošje 1 K 6 vin. Pripomnimo pa, da dobijo samo naročniki 10. seštek s pridejanim zemljovidom, zaračunjenim za znižano ceno. Nenaročniki morejo zemljovid posebno kupiti in za nadavno ceno plačati.

Prosto je pa vsakemu, da se naknadno naroči na »Svetovno vojsko«; v tem slučaju plača za prvo četrletje 3 K, za drugo četrletje pa 4 K z zemljovidom vred. Naroča se v Katoliški Bukvarni v Ljubljani.

Najstarejši ljudje

ne pomnijo boljšega zdravila za bolečine v glavi, žumenje v usesih, pri pomanjkanju spanja, revmatičnih protinikov in nevralgičnih bolečin, kot je Fellerjev staroptirnani fluid iz rastlinskih esenc z zn. »Elza-fluid«. — Odstranja bolečino, ojači utrujene odi, osvži mišice in živce in primere začeljen mireni spanec. 12 steklenic tege izbornega in po celem civiliziranem svetu poznane domačega sredstva pošije za samo 6 krom poštne prosto lekar nar E. V. Feller, Stabica, Elzang 16, (Hrvatska). Priporočljivo je, zajedno naročiti Fellerjeve lagodno odvajajoče rabarbara-kroglice z zn. »Elza-kroglice« da so takoj pri roki, če nastopi tiščanje v želodcu, težko pri prehavi, gorečka, težko odvajanje ali zaprte. 6 skaličic stane poštne prosto samo 4 krone 40 vin. knose—

Le nikake bojazni

pred zdravsko boljoro, kar se lahko te tako zanesljivo obvezuje, da si skrenejo način življenja. Pravito deluje v redki in izjemno skrbi za način življenja. Umarite se vedno na dan uram in reke in vse te v vedo ve nočnokratno razkrivatvenega vretanca LYSOFORM. Kakor so pokazani nekdanji v slovenskem vetrin-wandlern zavodu za celotno vetrinsko prostošč Loefleria, unteč 2. na razstavljeni Lysoform teker ene minute zaplavljeno bacile Chocerje vibrice.

Lysoform naj bi bil povsod v rabil

Cena izvirnim steklenicam je K - 180, 1-60, 2-80 in 4-60, ki so navedeni v vseh lokarnah in v drogerijsih. — Na razstavo poslamo vsekroročno za storitev in poštne prosto zase zanimivo razpravo kralj. svetnika dr. Alfonca Kavčeca, razvijajoča resnično, v naslovom »Kako ne ubramimo boljoro.« — Vedno v vetrinah poslovnih vse izvozov.

Dr. Releti & Muranyi
hem. tovarne, Budapest.

Naročajte
»Slovenca!«

Edini slovenski zavod brez tujega kapitala.

VZAJEMNA ZAVAROVALNICA

proti požarnim škodam in poškodbi cerkvenih zvonov
Ljubljana, Dunajska cesta 17, Ljubljana.

Zavarovanja sprejema proti požarnim škodam: 1. raznovrstne izdelane stavbe, kakor tudi stavbe med vsemi zgradbe, 2. vse premične blage, mobilje, pol ske orodje, stroje, živino zvonove in enake, 3. vse poljske pribadelke, žita in krmno. 4. zvono proti prelomu. 5. sprejema tudi zavarovanja na življenje, oziroma delovno in druge kombinacije in proti hrgodam, tiskovravnemu podjetju, obrti kakor tudi posamezne osebe za delovno in živilovravninsko zavarovalnico, od katere ima tudi dolžni odbor kranjski podružnico.

Varnostni zaklad in udinese, ki so znašle L. 1912 K 673.257.17. so poskodeli koncem L. 1913 na K 735.147.17.

Toda, čim večje razmazanje za ta edini slovenski zavod, tembolj bo rastel zaklad.

Ponudbe in pojaznila daje ravnateljstvo, glavno poverjeništvo v Celju in na Proseku, kakor tudi po vseh farah nastavljeni poverjeniki.

Cena primerne, hitra cenitev in takojšnje izplačila.

Se dobri v
vseh lekarinah
K. 4-

SIROLIN "Roche"

Prsne bolezni, oslovski kašelj, naduha influenci.

Kdo naj jemlje Sirolin?

1. Vsak, ki trpi na trajnem kašlu, taže je obvarovali se bolezničnega zdravljiva.
2. Osebe s kroničnim kašljom bronkijev, ki s Sirolinom ozdrave.

3. Vadušljivi, kaferim Sirolin značno olječa naduho.
4. Skrufuzni otroci, pri kaferih učinkuje Sirolin z ugodnim uspehom na splošni počutek.

Izjava.

Podpisani Jožef Jager p. d. Kuharjev Jože, posestnik in tesar na Orlih pri Rudniku, prekličem in obžalujem svoje govorice o »Ljudski posojilnici« in g. dr. I. Šusteršiču ter izjavljam, da sem le iz nepremišljencnosti govoril za drugimi neosnovano, lažljivo govorico, ter se zahvaljujem »Ljudski posojilni« in gospodu dež. glavarju dr. Šusteršiču, da sta mi sodnijsko preganjanje odpustila.

454

Jožef Jager.

Le enkrat v življenju!

50.000 spalnih odel po K 2'90

za izvoz na Balkan doletene, a radi nastale vojske pridržane, iz pristne trnske Himalaja-volne, tako gorke, zelo pripe, za zimo, okoli 260 cm dolge, 130 cm široke, v krasnem črtastem mele-desnu s krasnimi barvanimi bordurami se bodo samo se krake čas prodati za polovilčno tovarniško ceno po K 2'90 komad. — Te spalne odeli so vredne dvakrat tega denarja in se dobe pri nas po teh senzacionalno nizkih cenah samo dokler je kaj zaloge.

1 komad zimskih spalnih odel stane le K 2'90
2 komadi zimskih spalnih odel stane le K 8'25
6 komadov zimskih spalnih odel stane le K 16'—

Samoprodaja po povzetju 3165

M. Swoboda, Dunaj III/2, Hießgasse 13—404

!! Agitirajte za „Domol uba“!!

Iskravec, slovensko - italijanski slovar. Vez. 3 K. — Slovar obsega 545 strani, bogat beseden zaklad in ima prav priročno žepno obliko, tako da je primeren za sporedno porabo z dr. Valjavčevim laško - slovenskim delom.

Kmečka družina.

Sprejme se takoj blizu Ljubljane kmečka družina s 3 ali 4 delavci, in sicer: mož, žena, dekle, stara 18 let in ena dekle ali pa fant, star 15 let ali več. Naslov pod »Družina 422« na upravnosti tega lista.

Ustanovljeno leta 1893.

Ustanovljeno leta 1893.

Uzajemno podporno društvo v Ljubljani

registrovana zadruga z omejenim jamstvom sprejema in obrestuje hranilne vloge po

Rentni davek plačuje iz svojega.
Zunanjim vlagateljem so za pošti:

5 0%

janje denarja na razpolago brezplačno položnice poštne hranilnice.

Zadruga dovoljuje posojila v odsekih na 7 1/2, 15 ali 22 1/2 let, pa tudi izven odsekov proti poljubno dogovorjenim odplačilom. — Dovoljujejo se ranžirski posojila proti zaznambi na plačo in zavarovalni polici ali proti poroštvu.

Prospekti na razpolago.

Društveno lastno premoženje znaša čez 600.000 K. Deležnikov je bilo koncem leta 1913 2492 z 17406 deleži, ki reprezentujejo jamstvene glavnice za 6.788.340 K.

Načelstvo:

Predsednik: Andrej Kalan, prelat in stolni kanonik v Ljubljani.

I. podpredsednik:

Ivan Sušnik, stolni kanonik v Ljubljani.

II. podpredsednik:

Karel Pollak ml., tovarnar v Ljubljani.

Članji: Fran Boratnik, c. hr. profesor v p. v Ljubljani; Dr. Ferdo Čekal, stolni kanonik v Ljubljani; Ivan Dolemo, c. hr. profesor v Ljubljani; dr. Jožef Gruden, stolni kanonik v Ljubljani; Anton Hobljar, dekan v Kranju; dr. Jakob Mohorič, odvetniški kandidat v Ljubljani; dr. Fran Papež, odvetnik v Ljubljani; E. Remec, ravnatelj trg solo v Ljubljani; Anton Sušnik, c. hr. gimn. profesor v Ljubljani; dr. Viljem Schweitzer, odvetnik v Ljubljani; dr. Aleš Ušenčnik, prot. bogoslov v Ljubljani; Fran Verbič, c. hr. gimn. prof. v Ljubljani.

Nadzorstvo:

Predsednik: Anton Kržič, c. hr. profesor in kanonik v Ljubljani. — Člani: Anton Čadež, katehet v Ljubljani; Ivan Milakar, profesor v Ljubljani; K. Gruber, c. hr. fin. rač. oficijal v Ljubljani; Avguštin Zajo, c. hr. rač. revident in posestnik v Ljubljani.

Stanje vlog čez 22 milijonov kron.

LJUDSKA POSOJILNICA

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

6

Ljubljana, Miklošičeva cesta stev. 6, pristanišče, v lastni hiši nasproti hotela »Union« za frančškansko cerkvijo

sprejema hranilne vloge in vloge v tekočem računu, za katere jamčijo ne samo njeni zadružniki, temveč

tudi cela dežela Kranjska

in jih obrestuje po

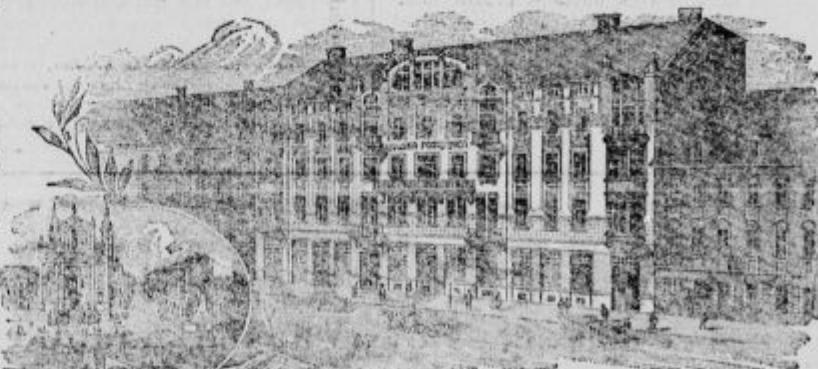
4 3/4 %

brez kakega odbitka, tako da sprejme vložnik od vsakih vloženih 100 kron čistih obresti 4.75 kron na leto.

Za nalaganje po pošti so poštuhranilnične položnice brezplačno na razpolago.

Fran Povše, komercialni svetnik, vodja, graščak, državni in deželnih poslanec, predsednik. Josip Šiška, stolni kanonik, podpredsednik. Odborniki: Anton Belec, posestnik, podjetnik in trgovec v Št. Vidu nad Ljubljano. Dr. Josip Dermastia, Anton Kobi, deželnih poslanec, posestnik in trgovec, Brez p. B. Karol Kauschegg, veleposestnik v Ljubljani. Matija Kolar, stolni dekan v Ljubljani. Ivan Kregar, hišni posestnik v Ljubljani. Fran Leskovič, hišni posestnik in ravnatelj »Ljudske posojilnice«. Ivan Pollak ml., tovarnar. Karol Pollak, tovarnar in posestnik v Ljubljani. Gregor Slibar, župnik na Rudniku.

Herbabny-jev podfosfornato-kisli Apneno-železni sirup

Ta je že 44 let uveden, zdravniško preizkušen in priznani sirup. Odstranjuje sreč, posiljuje trdelj in vzbuja slast. Pospešuje prehravo in reditev in je izborni sredstvo za storitev krv in kosti, posebno pri slabotnih otrocih. Cena steklenici K 20, po pošti 10 vinarjev več za zavitek.

Na III. mednarodni farmacevtski razstavi odlikovano z veliko zlato svinčino.

Edino izdelovanje in glavna razpoljaljivost: Dr. Hellmannova lekarna „Zur Barmherzigkeit“ (Herbabny-jev naslednik). Dunaj VII/1., Kaiserstrasse 73-75.

V zalogi je še pri no. lekarnah v Ljubljani, Celju, Čelovcu, Črnomlju, Novem mestu, Reki, Šoštanj, St. Vidu, Trbižu, Trstu, Velikovcu in Vipperku.

86

DOBI SE V VSEH LEKARNAH!

Herbabny-jeva

aromatična esenca

za 47 let preizkušena, lajša bolečine in krepli mišice. Lažja in odpravila bolestno stanje v členkih in mišicah kar tudi nervozne bolezni. Nadalje je preizkušena kot oljce. Edino in okrepljujoče sredstvo pri velikih naporih.

Cena steklenici K 2—, po pošti 40 v. več za zavitek.

Razpošilja se vsak dan.

Toplo priporočamo vsem rodbinam krasne ostanke blaga

za oblike, suknje, bluze, srajce itd.

Novi lepih vzorcev

5 kg zavoj K 13—, lepša vrsta zavoj K 14—, najlepša vrsta zavoj K 20— franko po povzetju pošilja: A. JELINEK,
I. češka tkalnica v Jimramově (Morava).

Zelo toplo priporoča! 3214 Kdo poskusil, keni vnovič

Obleče se lahko cela rodbina!

F. Dušek, tovarna orodja, ro-
les, Svatinské strojev. Općno
ob dř. tel. 2125, Česko. 3557

Žolčni kamen

(Bolezni v želodcu in na jetrih.) Zanesljivo ozdravljenje v kratkem času. Nikako zdravlj. z oljem. Nikakega motenja v poklicu. Mnogo zahvalnic. Naželjo brošura proti postavnini zastonji. M. Wojaček,
Monškovo, Paul Heissstr. 5.

Naročajte, Slovenci!

Kava

50% ceneje!

Ameriška štedilna kava, lepo dišeča, izdatna in staljiva. 5 kg vreča za po-
skrbljanje K 11— post prosto po povzetju. Pol kilograma prvočasnega činka baja za
K 20 posreduje A. Schapira
473, izvor kave in čaja. Ga-
lanta.

Denarija ni

draginja je vedno vočja, za-
siuček pa malien. Ako ne-
ete z malim trudem kolovo
10 K na dan zaslužiti, po-
sujte za pojemanje v pismu
znamke za 10 v. in svoj
nastanek naslov na:

JOSIP BATIĆ

Hrška Bistrica 30, Kranjsko.

Kranjska deželna podružnica v Ljubljani,

1. a. dež. živili, in rentne, nežil. in jamst. zavarovalnice
sprejema zavarovanja na dozive je in smrt
otroških dot. rentna in ljudska, nezgodna in
jamstvena zavarovanja.

Javen zavod. Absolutna varnost. Nizke premije.
Udeležba na dividendah pri živilski zavarov-
ze po prvem letu.

Stanje zavarovanj koncem 1913 K 170,217,1490.
Stanje gar. fondov koncem 1913 K 43,424,496,17

V letu 1913 se je izplačalo za-
varovancem na dividendah
čistega dobitka K 432,232-66

Kdor namenava živiljsko zavarovanje, naj se v
lastno korist obrne do gori imenovane podružnice.

Prospekti zas onj in poštnine prost.

 Sposobni zastopniki se
sprejmejo pod najugod-
nejšimi pogoji.

Razširjajte „DOMOLJUBA“!

VODILNA ZNAMKA

v urarskih izdelkih je že več let precizna ura „IKO“ iz lastne protokolirane švicarske tovarne ur krščanske svetovne razpoljaljne tvrdke H. Suttner v Ljubljani št. 1. — Vsaka posamezna ura je mojstrsko delo natančnosti, zanesljivosti in stanovitnosti in pravi čudež nizkih cen, ker se te ure prodajajo brez vsakega zaslužka prekupev naravnost zasebnikom po prvotni tovarniški ceni.

St. 803. Ženska ura, jeklena ali nikelnasta	K 7.00
St. 804. Srebrna ženska ura, 6 kamnov	9.50
St. 805. Srebrna ženska ura, 6 kamnov, močan pokrov	13—
St. 806. Srebrna ženska ura, 6 kamnov, vrezan pokrov z zlatim obrobskom	10.50
St. 410. Nikelnasta Roskopf-ura, teče 36 ur	4.10
St. 705. Nikelnasta anker Roskopf-ura na kamne tekoča	5.00
St. 501. Posebno ploščnata nikelnasta ura za gospode z dvojnim pokrovom	8.80
St. 449. Poštebrena Roskopf-ura, lepo vrezan dvojni pokrov	7.20
St. 698. Nikelnasta cilinder-remontarka	5.50
St. 518. Posebno ploščnata nikelnasta ura za gospode, moderna oprema	7.50
St. 851. Srebrna okrogla oklopna ura verižica, 50 gramov	6—
Nikelnaste verižice	1—
St. 24. Verižica iz amerikanskega duble zlata, elegančna oprema, ostane trajno lepa	5.50

Razpošilja se proti povzetju, ali pa če se denar naprej vpošilje. — Kar ne ugaja, se zameni ali pa denar vrne. — Naslov:

H. Suttner samo v Ljubljani št. 1

Lastna tovarna ur v Švici. — Glavno zastopstvo tovarne ur „Zenith“. Nobene podružnice. — Svetovno sloveča po razpoljaljavitvi boljših ur.

Vsaka ura je najnatančnej repasirana. Suttnerjeve ure gredo na odlomek sekunde natanko!

Velikanska izbera
možkih in ženskih ur, verižic, prsa-
nov, lepotičja, srebrnine in zlatnine
v krasnem ceniku.

Krasni cenik na zahtevo brezplačno
in poštnine prost.

IKO
Suttner

Izdaja konzorcij „Domoljuba“.

Odgovorni urednik Jožef Gostinčar, državni poslanec.

Tiskala Katoliška tiskarna.